

III. IZREDNO ZASEDANJE LJUDSKE SKUPŠČINE LR SLOVENIJE KONČANO

Ljudska skupščina LRS soglasno sprejela državni proračun LR Slovenije za 1950. leto

Ljubljana, 18. januarja. — Včeraj je na zasedanju Ljudske skupščine LR Slovenije zadnji govornik poslanec Anton Ingolič o kulturnih in prosvetnih problemih v mariborski oblasti.

Danes dopoldne je skupščina nadaljevala z delom. Po overitvi zapisnika včerajšnjega zasedanja so govorili v splošni proračunski debati ljudski poslanci Janez Hribar, Franc Simonič, Matija Maležič, Tone Dolinšek, dr. Bogdan Breclj, Miloš Ledinek, dr. Anton Melik, v popoldanskem zasedanju pa še Rudolf Janko, Božidar Jakac in Heliodor Gruden.

S tem je bila zaključena splošna proračunska debata in je dal predsednik Ljudske skupščine dr. Ferdo Kozak na glasovanje predlog državnega proračuna LRS za leto 1950 s predlogom zakona o državnem proračunu LRS za leto 1950. Ljudski poslanci, ki so glasovali posamično, so predlog soglasno sprejeli.

Nato je sledilo poročilo odbora za gospodarski načrt in finance k predlogu do-

datnega proračuna LRS za leto 1949. Iz poročila je bilo razvidno, da so bili proračunski dohodki v letu 1949 preseženi z zneskom 1.554.167.000, kar je dokaz, da se republiško socialistično gospodarstvo iz leta v leto krepi. Odbor je predlagal skupščini, da predlog dodatnega proračuna LRS za leto 1949 sprejme in izakoni.

V diskusiji je minister za finance Zoran Polič obrazložil in obrnil glavne značilnosti dodatnega proračuna LRS za leto 1949. Nato so prešli h glasovanju in je skupščina predlog soglasno sprejela.

Sledila je razprava in sklepanje o predlogu zakona o državnem proračunu LRS za leto 1948. Iz poročila odbora za gospodarski načrt in finance je bilo razvidno, da so bili v proračunu planirani dohodki ne samo v celoti realizirani, temveč preseženi za 36%. Proračun za leto 1948 zaključuje s presežkom dohodkov nad izdatki v znesku 960.033.490 dinarjev 14 par. kar je dokaz realnosti

postavljenega plana ter popolne konsolidacije našega gospodarstva in financ že v tretjem povojnem letu, kljub temu, da se je v tem letu začela proti naši državi poleg pritiska zapadnega imperializma še informbirojevska gonja. Odbor za gospodarski načrt je predložil Ljudski skupščini, da predlog v celoti sprejme. Nato so prešli h glasovanju in je Ljudska skupščina soglasno sprejela predlog zakona o državnem proračunu LRS za leto 1948.

Ob zaključku je Ljudska skupščina potrdila ukaz Prezidija Ljudske skupščine LRS U. št. 171 z dne 10. januarja 1950 o ustanovitvi ministristva za elektrogospodarstvo LRS in ministristva za rudarstvo LRS ter uredbe, ki jih je izdala vlada LRS na podlagi Zakona o pooblastitvi vladi LRS za izdajanje uredb na področju narodnega gospodarstva.

S tem je bilo tretje izredno zasedanje Ljudske skupščine LRS končano.

IZ DANASNJE STEVILKE:

Tretje izredno zasedanje Ljudske skupščine LR Slovenije
Izjava dekana filozofske fakultete pariške univerze profesorja Chauilya
Fizkultura — Dopisi — Objave

iz razprave o državnem proračunu LRS za 1950. leto

Poročilo ministra za lesno industrijo TONETA FAJFARJA

»Tovariši poslanci!

Lesna industrija Slovenije je v minulemu letu častno izvršila veliko nalogo. Velika bitka za zgraditev socializma v naši domovini, zlasti pa posledice gospodarske blokade kominformovskih držav so naložile sektorju lesne industrije še posebno odgovorno nalogo. Nujna orientacija na nova svetovna tržišča je narekovala potrebo povečanja proizvodnje, prilagoditve kvalitete, predvsem pa še osvajanje novih tržišč, na katerih smo ustvarili svoji socialistični domovini potrebna sredstva za nabavo strojev, opreme in surovin. Razen tega je v minulemu letu znatno porasla uporaba lesa in lesnih izdelkov znotraj naših meja. Za zadovoljitev vseh teh potreb so tudi potrebni izredni napor našega delavstva, potrebna je bila izredna pomoč Osvobodilne fronte in Partije, ki sta omogočili izvršitev proizvodnega plana v lesni industriji. Pri teh naporih je bilo treba premagovati velike težave. Pomanjkanje delovne sile, od strani kominformovskih držav nedobavljena tehnična oprema, ki je ni bilo mogoče nadomestiti od nikoder, poleg tega pa tudi pomanjkljiva organizacija v gozdni proizvodnji — vse to so bile glavne ovire, s katerimi smo se morali spopesti v minulemu letu.

IZVRŠITEV PLANA 1949

Državni sektor gozdne proizvodnje je nesejalni plan po količini in vrednosti v sečnji in izdelavi 105%, v spravilu 101,2 odstotka, v oddaji pa 97,4%. Po asortimentu je bil uspeh slabši, v prvi fazi 96 odstotkov, v oddaji pa 95%.

Pregled dosežene dinamike izvrševanja plana po posameznih mesecih nam kaže najvišji vzpon v juniju, ko so brigade Osvobodilne fronte omogočile izvedbo polletnega plana, ter zadnji mesec, ko je delavstvo napelo vse sile, da doseže čim večji uspeh ter zlasti izpolni obveznosti do izvoza. Največji padec proizvodnje smo doživeli v času glavnega poljedelskega dela ter v novembru, ko je stalno deževje onemogočalo delo v gozdu. Ti podatki nam bodo koristno služili pri nadaljnjem planiranju v gozdni proizvodnji.

Delovna sila je bila skozi vse leto

ena najbolj kritičnih točk v borbi za plan. Povprečno smo imeli na spiskih 56% delavcev, od katerih pa se je le 70% redno udeleževalo dela. Da so bile planske naloge kljub temu izvršene, je treba pripisati zlasti delovnemu zanosu velike večine gozdne delavstva, delu od jutra do večera, uvedbi brigadnega sistema in s tem v zvezi prekoračenju norm, poleg tega pa seveda frontni akciji, ki je doprinesla blizu 30% k prvi fazi gozdne proizvodnje. Norme je naše delavstvo po-

vpredno dosegalo pri sečnji 115%, pri ročnem spravilu 112%, pri spravilu in prevozu z živino 120%, na žičnicah 90%, pri nakladanju in razkladanju 110%. Frontne brigade so norme dosegale povprečno z 80%. Delovni učinek se je dvignil zlasti v drugem polletju, in sicer za 20%. To je povzročila uvedba brigadnega načina dela.

Najtežje skrbi nam je povzročalo spravilo, ki nikakor ni bilo v stanju iti v korak s sečnjo, predvsem pa ne s potrebo po hlovdinji v žagarski industriji in izvozu. Stalno je bilo na delu manj kot polovica potrebnih voznikov. Proti koncu leta se je skušala slabost v tem pogledu odpraviti z nakupom konj, vendarle pa bo to ozko grlo v naši proiz-

vodnji tudi v bodoče mogoče reševati le z mobilizacijo voznikov. Bolj kot doslej pa bo pri tej mobilizaciji potrebno upoštevati njihovo razporeditev v času, ko mobilizacija ne bo škodovala kmetijske-mu delu. Pri mobilizaciji voznikov so se lani dogajale številne težke napake. Predvsem so okrajni odbori izvajali mobilizacijo, zbolj za administrativnimi ukrepi, brez politične priprave in presoje. Ko so se morali začeti posluževati kaznovanja, je bilo tudi to tako opravljeno, da je uspehu več škodovalo kot koristilo. Kaznovalo se je vseprek, pogosto celo male kmete urneje kot pa velike. Kljub temu kazni ni nihče izterjal. Namesto da bi s kaznimi dosegli spoštovanje do ukrepov oblasti, do doživeli nasprotno. Dobrišen del krivde za težave v prevoznih nosilju tudi operativna podjetja na terenu. Zanemarjala so redno evidenco, večkrat slabo poskrbela za mobilizirane voznike, jih puščala brez vodstva. Kjer so tudi mobilizirane voznike vključevali v vozniške brigade, se je njihova storilnost dvignila tudi za 150%.

Za prevoz ogromnih količin lesa posejeda naša lesna industrija lasten kamionski park. Tudi na tem področju smo se morali boriti s posledicami kominformovskega napada na našo domovino. Izostale so dobave potrebne štivila kamionov, medtem ko smo imeli opravka s popraviljem in izpadom čeških vozil, ki smo jih prejeli tik pred popolno blokado. Češka nam je poslala vozila brez slehernih rezervnih delov, slabo izdelana, tako da so se mnoga že po prvih napornejših voznjakih pokvarila. Manjkajoče zmogljivosti smo reševali s povečanimi naporji, z večjim izkoriščanjem in nepretrganimi vožnjami v dveh izmenah. Medtem ko so kamioni v letu 1948, povprečno dnevno prevozili 98 km, so dosegli v lanskem letu 127 km. Vozni park je imel samo 80% planiranega štivila, kljub temu pa je s pomočjo še najtjih vozil izvršil 93% planske naloge ali 81% več kot v letu 1948. Prav tako so lastna vozila gospodarstva presejala planirano izkoriščenost za 6,8%. Na tem mestu je treba izreči priznanje večini šoferjev, ki je vršila svojo naporno službo z junaškim prizadevanjem in reševala kritično situacijo v proizvodni fazi.

V žagarski proizvodnji je bil plan izvršen po vrednosti in količini 106-odstotno, v asortimentu pa 97%. Proizvodnjo je motilo pogosto pomanjkanje hlovdine, česta okvara zastarelih strojev, veliki navzkrižni prevozi, medtem ko vprašanje delovne sile tu ni bilo tako kritično. Proizvodnost žagarskega delavstva se je povečala, kar dokazuje tudi dejstvo, da je bil plan presežen kljub temu, da smo imeli le 96% planirane delovne sile, od katere je bilo 97% redno na delu. Lani se je tudi izboljšalo izkoriščanje hlovdine za 8%, norme pa so povprečno presežali za 6%.

Lesnopredelovalna industrija je izvršila svoj plan po obsegu 104%, po asortimentu pa 97%, od tega tovarne mehanične predelave 104%, tovarne kemične predelave pa 105%. Borba za plan v tej skupini lesne industrije je bila dokaj težka zaradi pomanjkanja kritičnih materialov in izostanka strojne opreme iz Češkoslovaške. Kljub temu, da smo imeli 11% premalo delovne sile, je bil plan dosežen. Največjo zaslugo pri tem ima delavstvo, ki je z uvajanjem brigadnega načina in obsežnim udarniškim delom premagovalo vse ovire.

Za spoznanje slabši so bili planski uspehi v nedržavni lesni proizvodnji, ki je plan dosegla s 97%, in sicer sečnja 104%, spravilo 93%, oddaja pa 94%. V primeri s predlanskim letom vidimo v 1949. letu velik napredek. Uspeh je bil dosežen zaradi tega, ker je bila proizvodnja planirana v tistih mesecih, ko ne ovira kmetijskega dela, prav tako pa se je pokazalo zlasti uspešno angažiranje kmetijskih zadrug in pa okrajnih poverjeništev, ki so bila zadolžena za proizvodnjo nedržavnega lesnega področja.

Del proizvodnega plana je bil izvršen tudi v režiji drugih resorov, zlasti gradbenih podjetij in komunalnega sektorja. Ti podatki niso obsežni v gornjem poročilu, vendar pa so tudi nekoliko vplivali na zvezo rezultat republike. Kakor ste že slišali v poročilu predsednika planske komisije, so bili doseženi v celotnem republiškem obsegu naslednji rezultati:

Gozdna proizvodnja:	I. faza	104%
	II. faza	97%
	III. faza	97%
Izpolnitev plana po vrednosti za vse tri faze		100 %
po asortimentu		92,7%
lesna industrija (žagarska in predelovalna) po vrednosti		103 %

To pomeni, da je lesna proizvodnja narasla od prejšnjega leta za 23%.

Za primerjavo naj še omenim, da je bilo v zveznem obsegu doseženih letov v gozdarstvu 95% ali 15% več kot prejšnje leto, v lesni industriji pa 97,8% ali 27,2% več kot lansko leto. Iz tega je razvidno, da je naša lesna industrija tudi v primeri z drugimi republikami svoje planske obveznosti častno izvršila ter si tako obdržala prvo mesto.

IZPOLNJEVANJE IZVOZNIH NALOG

Lesni sektor je bil po planu zadolžen, da izvrši 76% republiške izvozne zadolžitve. Od tega je bilo izpolnjenega (zaključno s carinjenjem) 93,8%, medtem ko je bilo stavljeno na razpolago izvozu 98% planiranih količin lesa.

V borbi za izpolnitev izvoznih nalog se je bilo treba v lanskem letu boriti z velikimi težavami. Kominformovska gospodarska blokada je narekovala hitro preorientacijo na druga tržišča, ki jih je bilo treba še osvajati. Postavile so se ostre zahteve glede kvalitete, vendarle smo mogli v tem pogledu uspešno konkurirati kateri koli drugi izvozni državi. Naša žagarska industrija je pogosto prispevala s svojimi zalogami tudi k uspehu lesne industrije drugih republik predvsem v pogledu najtjih sortimentov, vendar pa z doseženimi uspehi še nikakor ne moremo biti zadovoljni. Doslej smo izvažali v glavnem rezan les ter jamski les in celulozo. S končnimi izdelki smo uspeli šele v manjši meri. Tu je bilo vložnih premalo naporov, čeprav so možnosti za prodajo zlasti v manj razvitih deželah. Potrebno bo več gibčnosti in prizadevanosti v zunanji lesni trgovini, pri nas pa borbe za višjo kvaliteto in nižjo proizvodno ceno. Vsekakor bo ostal izvoz lesa in lesnih izdelkov tudi v bodočnosti glavna izvozna postavka za našo republiko.

Plan distribucije znotraj države je bil izvršen 88%, medtem ko je bil prejšnje leto, ko je bil za 24% manjši od lanskega, izvršen le 80,6%. Tudi na tem področju moramo poudariti izdaten napredek od prejšnjih let. Notranja distribucija je doživljala težave zlasti zaradi obremenitve železniškega prometa. Da bi razbremenili železnico, smo znova začeli s splavarstvom po Savinji in Savi. V tem letu bomo na ta način prihranili železnici okoli 10.000 vagonov.

KAPITALNA GRADITEV

Dosedanje investicije v lesno industrijo so bile preračunane bolj na neposredni učinek izvajanja proizvodnih nalog kakor pa na perspektivni razvoj, ki ga hočemo doseči v bodočnosti. Ogromno smo investirali zlasti v gozdne prometne naprave (ceste, žičnice, kamioni). Vse to je bilo potrebno, ker je bilo edino le na ta način mogoče ustvariti potrebno zmogljivost.

V lanskem letu je bil plan gradnje izvršen v lastni režiji 108%, v režiji gradbenih podjetij pa 52%. Na novo je bilo lani izdelanih 114,5 km cest, 57 km žičnic, s čimer je bil izpolnjen in presežen tudi naš petletni plan žičnic, poleg tega pa veliko število barak, hlevov, raznih lop itd. V minulemu letu je bila dozdana tovarna pohošstva v Novi Gorici, deloma zgrajena lesno-industrijsko podjetje v Kočevju, medtem ko z gradnjo lesno-industrijskega kombinata pri Mariboru začinjamo šele sedaj. Gradnje v lesnem sektorju predstavljajo težavno posebnost, ker so raztresene po najbolj oddaljenih krajih. Ceste smo gradili na 50 gradbi-

ščih, žičnice na 21, industrijske stavbe na 23, barake, hleve, pomožna skladišča itd. na nad 200 gradbiščih. Vse to je bilo treba izvrševati s pomanjkljivo tehnično opremo, zlasti pa s nesorazmerno majhnim številom tehničnih kadrov.

Investicije v proračunu, ki ga zdaj obravnavamo, bodo znatno nižje od lanskih posebno v sektorju gozdne eksploatacije. To je v skladu z dejstvom, da smo z lanskimi gradnjami čest prodrili že v večje globine gozdov ter bomo mogli z letošnjimi novimi prometnimi napravami izvršiti tudi še za 15% višji proizvodni plan. V lesno industrijo smo zadnje leto v glavnem investirali sredstva za ohranitev starih izrabljenih zmogljivosti, medtem ko smo zaostali z gradnjo novih modernih industrij, kakor jih predvideva petletni plan. Tudi letošnje investicije v lesno industrijo nas še ne bodo izdatno približale k temu cilju.

V prihodnjih letih bo treba začeti z likvidacijo stare razdrobljene in zaostale slovenske lesne industrije, ki smo jo podedovali iz drobnokapitalističnega sektorja stare Jugoslavije. Ustvariti bo treba tehnično najmodernejšo mrežo lesnih kombinatov, zlasti pa razviti predelovalno industrijo. Poleg že skoraj dograjene tovarne pohošstva v Novi Gorici bo treba postaviti še nove take tovarne, ki jih bomo ob čedalje bolj naraščajoči gradbeni dejavnosti nujno potrebovali. Nadalje bo potrebno izkoristiti ogromne količine lesnih odpadkov, ki danes propadajo, za izdelavo lesovinskih plošč, postaviti novo tovarno vezanih plošč, osvoboditi si nove tehnične postopke ter tako dvigniti vrednost lesa, ki ga moramo danes zaradi zaostalosti še zametavati.

NAŠE DELAVSTVO

Ze poprej sem omenil bistveno zaslugo našega delavstva, ki je z izredno borbenostjo ustvarilo planske uspehe. Gozdno delavstvo je bilo v kapitalistični dobi najbolj izkoriščano in zapuščeno. Danes, ko gradimo socializem v svoji osvobodeni domovini, se je gozdno in lesnoindustrijsko delavstvo uvrstilo v prve vrste borcev za petletko. V drugi polovici lanskega leta je bil napravljen revolucionaren prelom v proizvodnem procesu. Stari individualni način dela je bil zamenjan z brigadnim načinom. Delavstvo se je uvrstilo v gozdarske brigade, ki jih je bilo novembra 197, danes pa jih je že nad 210. Obnemem z brigadnim delom je začel tudi rasti duh pravega socialističnega tekmovanja ter po zgledu rudarjev gibanje za višjo proizvodnost dela. Val je sprožil s svojo brigado poključki delavec Nande Korošec, ki je pri prvem tekmovanju dosegel 371% norme. Za njim so tako rekoč izbruhnili tekmovanja po vseh naših gozdovih. Stare izkustvene norme so presegali v visokih odstotkih, tudi do 500%. To so bili sicer rekordi, ki jih ni bilo mogoče trajno vzdrževati, vendar pa so vzpodbudili množico gozdarskih delavcev. Od enkratnih so prešli na daljša tekmovanja, skozi katera so šli vsi gozdni delavci. Na izbirnem tekmovanju v novembru so brigade vseh gozdnih gospodarstev presegle normo za 211% do 420% in to ob enakih pogojih in ob zelo strogi ocenitvi. Od tedaj postaja plemenito socialistično tekmovanje stalni način dela v gozdu, brigade si urejajo svoja taborišča, utrjuje tovarništvo ter poraja kulturni razvoj poprej zapuščenih gozdnih delavcev. S tem daje naše delavstvo zgled vsem ostalim republikam.

Brigadni način dela se je na široko začel uvajati tudi v žagarsko in predelovalno industrijo, prav tako pa tudi tekmovanje, kjer so bili doseženi izredni uspehi.

Poleg velikega števila udarnikov v lesni proizvodnji je zdaj ugotovljenih 27 tovarišev, ki so že izpolnili svojo petletno proizvodno nalogo. Tak razmah in taka zavest je najboljši dokaz, da se delavstvo v lesni proizvodnji jasno zaveda, da je petletka in zgraditev socializma njegova stvar, da je to življenjska naloga in nujnost vsega delavskega razreda — predvsem pa se to delavstvo zaveda, da je danes v prvih vrstah proti vsem pozikusom kominformovske kontrarevolucije. Lesni delavci se danes zavedajo velike odgovornosti, ki jo imajo pred svojo socialistično domovino, s tem da ustvarjajo sredstva za prebijanje kominformovske gospodarske blokade.

Ena osnovnih nalog v tekočem letu bo, da se skrbi za delavstvo še poveča. Kljub temu, da je bil napravljen v minulemu letu glede tega dober napredek, se še vedno posveča premalo skrbi za kulturni razvoj. Z vsemi temi ukrepi je treba ustvariti kadre stalnega lesnega delavstva, ustvariti fluktuacijo, poskrbeti za strokovno usposabljanje, za vpeljavo bolj-ših delovnih načinov v proizvodnjo. Pri vsem tem je potrebno najožje sodelovanje med vodstvi podjetij in sindikalnimi

Nadaljevanje na 2. strani.

Maršal Tito sprejel predstavnike uprave podjetja in graditelje avtomobilske ceste »Bratstvo-enotnost«

Beograd, 18. jan. Predsednik zvezne vlade maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito je sprejel včeraj dopoldne predstavnike uprave podjetja in graditelje avtomobilske ceste »Bratstvo-enotnost« — direktorja Mihajla Svabiča, pomočnika direktorja Ico Blanaša, partijskega voditelja Djura Grmuša, šefa tehničnega oddelka inženirja Anteja Novaka, komandanta glavnega štaba mladinskih brigad Boro Jevtiča, namestnika komandanta Stanka Tomiča in etrojnika Svetislava Gajića.

Clani delegacije so darovali tovarišu Titu album s slikami in bronasto skulpturo, ki simbolizira kaže graditelje avtomobilske ceste, združene mladince in pripadnike Jugoslovske armade.

Maršal Tito se je zahvalil graditeljem avtomobilske ceste, članom mladinskih

brigad, pripadnikom JA, stalnim delavcem, strokovnjakom in frontnim brigadom za velik trud, da bi zgradili ta velikanski objekt naše prvega petletnega plana, ki ne bo le približal dve glavni mesti naše države in zelo pospešil in olajšal promet med njima, marveč bo prav tako kakor tudi mnoge tovarne in drugi veliki objekti širom po naši državi pokazal, kakšno gospodarstvo in kulturno stopnjo je dosegla nova Jugoslavija v kratki dobi. Maršal Tito se je nato dalj časa razgovarjal e člani delegacije o planih za zgraditev drugih delov avtomobilske ceste, na katerih bodo — kakor tudi na drugih modernih cestah, ki jih bodo gradili v bodočnosti — uporabljali velike izkušnje, pridobljene na avtomobilski cesti »Bratstvo-enotnost«.

IZ RAZPRAVE O DRŽAVNEM PRORAČUNU LR SLOVENIJE ZA 1950. LETO

Ekspoze ministra za kmetijstvo ing. Jožeta Levstika

Minister za kmetijstvo LR Slovenije ing. Jože Levstik je v svojem ekspoziciji orisal dotedanji razvoj kmetijstva v zvezi z rastjo socialističnega sektorja. V uvodu je naglasil, da bo skrbel za razvoj in krepitev stalna, ker bo moralo naše kmetijstvo dati vedno več in tako odpraviti težave, ki izvirajo iz nesorazmerja med neenako hitrim razvojem industrijske in kmetijske proizvodnje.

opravičljivo pričlo povečanja žitnih površin na novih, še ne dovolj kultiviranih zemljiščih in ker so divji prašiči na Kočevskem uničili precej posevka. Donos žita in krompirja na nekaterih že ustaljenih posevkih pa je bil mnogo večji. Tako so na primer v Apačah pridelali 24 stotov pšenice

je zadržni sektor pridelal 139 ton žita, lani pa 11.550 ton: leta 1948. 2226 ton krompirja, lani pa 21.260 ton.

Stevilo živine se je v zadržnih in zadržnih ekonomijah v primeri z letom 1948. povečalo: za 5306 konj, za 19.507 goveje živine, za 12.120 prašičev, za 1647 ovc in za 7360 kokoši.

Povprečni hektarski donos žita je znašal 15,9 stota, koruze 20 stotov, ovs 13,6, krompirja 140, detelje 45 in lucerne 55 q.

Lep porast izkazujejo tudi zadržne ekonomije. Ob koncu leta jih je bilo 384 s 15.546 ha kmetijske površine in 2876 ha njiv. Ekonomije so imele 660 konj, 3000 goveje živine, 2300 prašičev in 650 ovc.

Socialistični sektor je lani oddal za družbeno prehrano 122 vagonov žita, 1200 vagonov krompirja, 1000 vagonov sadja, 3000 vagonov mesa in 263 vagonov mleka. Leta 1948. so socialistična gospodarstva oddala 1100 pitanih prašičev, lani pa 8017 (1069 ton).

60 milijonov din za melioracije

Lani je bilo investirano v melioracije okrog 60 milijonov din. Delali so predvsem v Prekmurju, pri Pštati v okolici Ljubljane, na Ljaku in na Barju. Doslej so s temi melioracijami pridobili 800 ha nove zemlje, ker pa so dela večletnega značaja, bo končni uspeh mnogo večji (okrog 50.000 ha). Tudi v predlogu proračuna za letošnje leto močan poudarek na investicijah v panogah, kjer želimo čim hitreje povečati živilske fondne.

Investicije za leto 1950.

Za državni socialistični sektor je določeno skupaj 166.700.000 din investicij. Na proizvodne objekte odpade 53.000.000 din, na družbeni standard 14 milijonov, na melioracije 79.500.000 din in na razna gradbena dela, šole, kmetijski znanstveni zavodi itd. 20 milijonov 200.000 din.

V predlogu investicijskega plana za zadržni sektor pa je določeno (v milijonih):

Table with 5 columns: financiranje (pomoc države), krediti, lastna sredstva, skupaj. Rows include zadruga, zadržni domovi, and skupaj.

Od tega odpade na proizvodne objekte 180 milijonov din.

Razvidno je, da so se investicije v korist zadržništva zelo povečale. Razen rednih investicijskih kreditov in lastnih sredstev zadrž vsebuje predlog 200 milijonov din, kar je treba razumeti kot podporo ljudske oblasti zadržnemu sektorju iz socialistične akumulacije za hitrejši razvoj proizvodnje. Te investicije naj zagotovijo povečanje proizvodne zmogljivosti, in sicer pri državni posevkih med drugim: pri hlevih za govejo živino za 30%, pri svinjarnih za 114%, pri ovčarnikih za 125%. Pri zadržnih pa: pri govejih hlevih za 137%, pri svinjarnih za 109%, pri ovčarnikih za 191%, pri kokošnjakih za 283%, pri kunčnicah za 995% in pri silosih za 175%.

V primeri s finančnimi sredstvi, ki so jih lani porabili in s planiranimi za leto 1950. dobi zadržni sektor letos 216%.

Proizvodni plan za leto 1950.

V planu za leto 1950. je poudarek predvsem na socialističnem povečanju in izboljšanju stala živine ter živinorejske proizvodnje. Plan računa s skorajšnjo popolno preskrbo naše republike z mesom. S planom obvezne reje in oddaje živine bo tudi privatni sek-

tor letos trdneje zajet v splošni gospodarski plan. Plan določa povečanje pri goveji živini za vse sektorje za 4% in pri prašičih za 15%. Pri rastlinski proizvodnji pa je zlasti poudarek na povečanju in izboljšanju krmne baze ter dvigu hektarskega donosa žita, krompirja itd. Zelo je povečan tudi plan za industrijske rastline, predvsem za hmelj (za 100%).

Zaradi naglega naraščanja industrijskega delavstva in ker je živinoreja osnova za povečanje hektarskih donosov, določa tudi plan socialističnega sektorja močno povečanje te proizvodnje. Za državni sektor: konj za 30%, goveje živine za 32%, prašičev za 126% in ovc za 129%. Za zadržni sektor pa: konj za 3%, goveje živine za 52%, prašičev za 207,2% in ovc 433%. Ta stalež je treba doseči do leta 1951., med letom pa moramo zrediti za zakol ali trg prav tako na obstoječem socialističnem sektorju, in sicer na državnem: za 58% več goveje živine, 378% prašičev, pridobiti več mleka za 53%, jajc za 255% in volne za 400% več; na zadržnem sektorju pa: za 500% več goveje živine, za 1900% prašičev, za 525% mleka, jajc za 715% in volne za 1540% več.

Naraščanje števila zadrž

Tovariš minister je analiziral razvoj zadržništva v Sloveniji po II. plenumu CK KPJ. Ugotovil je, da se je število zadrž od 31. decembra 1948 do 31. decembra 1949 povečalo od 68 na 354 ali 520%, število gospodarstev od 1716 na 8174 ali 476%, zadržne zemlje skupaj od 10.326 ha na 75.799 ha ali 732%, zadržne živine pa od 2964 na 36.508 ali 1231%.

V dosedanem razvoju zadrž se kaže tendenca, da se površina zadržne zemlje in število živine hitreje večata, kakor število vključenih gospodarstev, kar kaže na pravičen razvoj zadržništva. Vendar pa podatki kažejo, da je število zadrž naraščalo hitreje kakor število gospodarstev. Ponekod so ustanjavljali zadržne, ne da bi dali dovolj poudarka množičnemu pritegovanju kmetov v zadržne. To dokazujejo naslednji podatki: zadrž, ki imajo do 7 družin, je 6,6%, do 10 družin 24,12%, do 20 družin pa 66,66% in le 6,82%, ki imajo nad 50 družin. Največ zadrž, ki imajo manj kakor 20 družin, je v goriški in ljubljanski oblasti. Povprečno odpade v Sloveniji na zadržno 25 družin.

Razvoj zadrž v Sloveniji je bil lani vse leto stalen. Tempo razvoja pa je bil najhitrejši v drugem, najpočasnejši pa v zadnjem četrtletju. V prvem in drugem četrtletju je število zadrž hitreje naraščalo kakor število njihovih gospodarstev, v prvem trimesečju celo hitreje, kakor v zadržne zajeta zemljišča in živine, medtem ko so v tretjem četrtletju ustanjavljali gospodarsko močne zadržne ter je bila površina vložene zemlje s številom vložene živine večja kakor pa število gospodarstev in novih zadrž. To dokazuje, da so bile pozneje na splošno odpravljene začetne napake.

V zadnjem trimesečju so ustanovili le 30 zadrž (oktobra 9, novembra 3 in decembra 18). K obstoječim zadržem je oktobra pristopilo 18 družin, novembra 43 in decembra 70.

Minister je naglasil, da moremo zasledljivo pričakovati letos še večji razmah zadržništva kakor lani. Govoril je o nalogah resora, da bodo zadržniki uživali primerno pomoč, tako da se bo iz skupine kmetij razvil socialistični kmetijski obrat. Ob prehodu v socialistično obratovanje se proizvodnja ne sme zmanjšati, ampak mora še tudi najpreprostejša zadržev pomeniti povečanje in pocienitev proizvodnje. Zato je potrebno, da ima zadržna pravičen plan. Zadržne pa morajo tudi prevzeti vse izsledke sodobne kmetijske tehnike.

Pri iskanju pravilne organizacijske oblike strojne službe so to službo lani reorganizirali. Uspehi se že kažejo. Zadržne imajo še težave, predvsem s popravili strojev, ker nimajo obrtne dejavnosti in nadomestnih delov, vendar je že več primerov, da so zadržniki precej znižali polno lastno ceno traktorjskih del in popolnoma izkoristili zmogljivost strojev. Zadržne so izpolnile 97% strojno traktorjskih del, plan pa je bil premaghen. Premalo pa si prizadevali, da bi izkoristili druge stroje. Vsiljuje se še vprašanje pravilne porazdelitve strojnega parka.

Kako izpolnjuje plan privatni sektor

Lanska letina v Sloveniji je bila zlasti v poljedelstvu nadpovprečna. Nedvomno pa so proizvodnim uspehom precej pripomogla prizadevanja ljudske oblasti, ki skuša s planskimi akcijami tudi na privatnem sektorju zagotoviti čim večjo rastlinsko in živinorejsko proizvodnjo. Kljub vsem pomanjkljivostim semenske službe je zdaj že nad polovico žitnih polj posejanih z boljšim semenom kakor pred vojno. Lani je bilo očiščenega že 70% semenskega žita v zadržnih in državnih čistilnicah. Množična akcija čiščenja sadnega drevja zavzema že zdaj 75% sadnih drevcev. Lani spomladsi so presegli plan za škropljenje sadnega drevja za 41%. Škroplili so okrog 1.200.000 drevcev. Akcija za zatiranje kolaridskega hrošča je rodila že zelo pomembne uspehe. Lani je bilo 12 množičnih pregledov, pri katerih je sodelovalo 1.010.000 ljudi.

Veterinarska služba je uspešno opravila številne množične akcije za zaščito naše živinoreje. Lani je bilo pravo leto svinjske rdečice ne le pri nas, temveč po vsej Evropi. Bolezen

je zavzela tako velik obseg, da veterinarji niso mogli s pravočasnim cepljenjem zaščititi vseh prašičev. Za letos so planirali množične veterinarske akcije na najširši osnovi. Prašiči bodo cepili proti rdečici pravočasno. Veterinarjem bo pomagalo pomožno osebje, študenti veterine in dijaki srednje veterinarske šole ob pomoči ljudskih odborov, množičnih organizacij in zadrž. Letos bodo začeli graditi bakteriološki zavod v Ljubljani in izpopolnili bodo veterinarski zavod ter veterinarske bolnice in ambulance.

Tovariš minister je govoril podrobno o borbi za izpolnitev planskih nalog v kmetijstvu ter pri tem poudaril velik pomen dela krajevnih in okrajnih ljudskih odborov, ki morajo biti organizatorji stalne borbe za povečanje kmetijske proizvodnje in socializacijo naše vasi. Ugotovil je, da mali in srednji kmetje po večini izpolnjujejo svoje planske obveznosti in da njihova proizvodnja celo narašča. Pri nekaterih večjih posestnikih pa proizvodnja nazaduje, in sicer v največ primerih zaradi spekulativnih razlogov in le v redkih primerih zaradi pomanjkanja delovnih moči, boleznih itd. Naša ljudska revolucija je napravila v kmetijstvu že zelo globoke strukturne spremembe, ki so močno omajale kapitalistične osnove naših kmetij in tudi kmetovo miselnost že v marsičem spremenila. Ta pozitivni proces je treba še krepiti, hkrati pa je treba zatreti vsako nasprotovanje. Zato je v času tako živahnih procesov na vasi ena osnovnih dolžnosti vseh kmetijskih organov, budno spremljati proizvodnjo, zlasti na privatnem sektorju in na vsako nihanje takoj reagirati z ustreznimi ekonomskimi in političnimi ukrepi. Prav zdaj bo pri štetju živine zelo pomembno prekontrolirati na vseh privatnih kmetijskih gospodarstvih, kako so izpolnili plan obvezne reje živine. Po dosedanjih ocenitvah in kontrolnih pregledih dosegajo in presegajo plan najnižje in srednje posestne skupine, medtem ko ga največje skupine ne dosegajo. Prav tako se bo treba pripraviti na pomladno setev in pri tem uporabiti vse zaključke iz analiz o jesenski setvi.

Tovariš minister je naglasil izredno pomembno vlogo celotnega kmetijskega aparata za trdno in operativno vodstvo kmetijske proizvodnje. Ta aparat je treba venomer učiti pravilno delati, mu pomagati s kadri in ga tako usposobiti, da bo kos svojim velikim nalogam. Prenajanje planskih nalog na posamezna gospodarstva je bilo pri večini krajevnih ljudskih odborov birokratsko, ne da bi o tako pomembnih nalogah razpravljali s kmeti na vaških sestankih. Velika pomanjkljivost je bila tudi, da ljudski odbori in politične organizacije niso znali izkoristiti odnosa delovnih moči v industriji in da bi z ustanavljanjem frontnih brigad opravili najnujnejša kmetijska dela.

Kmetijsko znanstveno delo

Znanstveno delo v kmetijstvu ni bilo še nikoli tako pereče kakor danes. Prizadevanje naših strokovnjakov, ki se trudijo v kmetijsko znanstvenem zavodu, da se kmetijska proizvodnja osvobodi neugodnih elementarnih vplivov in da se poveča, so rodila že precejšnje uspehe. Ti uspehi slonijo predvsem na tem, da ima socialistični sektor kmetijstva v strokovnem pogledu svojo znanstveno osnovo in da se z ustanavljanjem velikih socialističnih obratov že kažejo tudi strokovno njegove velike prednosti pred razdrobljenim privatnim kmetijstvom. Naše plansko gospodarstvo omogoča mnogo hitreje kakor anarhistično kapitalistično gospodarstvo prenos znanstvenih izsledkov na področja vsega kmetijstva.

Med delom za tehnični dvig ravnih kmetijstva je treba omeniti, da je končana strokovno utemeljena rajonalizacija kultur, da so zbrane vse sorte pomembnejših rastlinskih vrst in da delajo z njimi poizkuse. Na področju rajonalizacije in semenske službe je znanstveno delo že lani rodilo sadove pri povečanju donosov. Znanstveno delo na področju živinoreje je med drugim ustanovilo baze in na njih črede elitnih živali, tako goveje živine, prašičev in perutnine. To je trdno jamstvo, da bo naša socialistična živinoreja uspešna in bo mogla ugoditi vsem potrebam. Tudi izsledki na področju sadjarstva in vinogradništva so vredni omembe. Nadalje so pedologi ustvarili trdno podlago za nadaljnje delo pedoloških raziskovanj in uspešno so sodelovali pri večjih melioracijah. Znanstveno dejavnost razen na drugih področjih je treba zlasti razviti pri ekonomskih proučevanjih. Ta proučevanja nam naj pomagajo v naprej reševati naloge v zvezi s težavami, ki nastajajo pri socialistični preobrazbi vasi.

Vzgoja kadrov

Med številnimi nalogami je nedvomno ena najvažnejših vzgoja kadrov. Sklepi II. plenarnega zasedanja CK KPJ so vplivali tudi na linijo in hitrost vzgajanja kmetijskih kadrov. Zato so razen usposabljanja kmetijskih kadrov na nižjih, srednjih in visokih šolah v večjem obsegu začeli solati kadre tudi na tečajih in tečajne prirediti bolj množično, predvsem za zadržne kadre. Lani je absolviralo tečajne 3355 tečajnikov ali 296% več kakor leta 1948. V tečajih za zadržni kader se jih je šolalo 86%, 618 učencev so štele nižje kmetijske šole, 104 pa kmetijski tehnikumi. Zaradi hitrejšega usposabljanja zadržnih kadrov so jeseni uklinili večino enoletnih šol in jih spremenili

Lanski uspehi pri kapitalni graditvi

Lani je bilo delo predvsem usmerjeno na utrjevanje in graditev socialističnega sektorja kmetijstva. To je imelo svoj izraz tudi v lanskem investicijskem planu. Nad 60% investicij v kmetijstvu je bilo investiranih v državni socialistični sektor. Čeprav državni sektor ni še popolnoma zgrajen, je vendar že sposoben, da po svojem obsegu in gospodarski zmogljivosti izpolnjuje naloge v zvezi s socialistično preobrazbo kmetijstva. Njegovo zgrajenost bi mogli oceniti z indeksom 60, če vzamemo, da je indeks v sedanjem smislu vzorno urejenega posestva 100. Izpolnitev proizvodnega plana je nujno zahtevala najprej izpolnitev plana gradbenih del. Trdni plan je določal zgraditev 438 objektov, izpolnjen je bil do 92%. Ker pa je bilo izven plana zgrajenih 139 objektov, znaša skupni odstotek izpolnitve plana 124%. Po dodatnem planu, ki so ga v celoti izpolnili v lastni režiji, so zgradili 27 objektov, tako, da so bili lani skupno zgrajeni 604 objekti. Med drugim so uredili 150 delavskih in nameštenskih stanovanj, uredili več delavskih menz, otroških domov itd. v vrednosti 41 milijonov din. Zgradili so za 2900 glav goveje živine hlevov, za 6900 prašičev svinjakov, za 350 konj hlevov, za 9000 živali kokošnjakov, za 2000 ovc ovčarnikov, za 750 živali gnojšč, 2400 m³ silosov, 6000 m³ skladišč in zri-golali so 120 ha vinogradov, sadovnjakov in trsnice.

Državna posestva so se organizacijsko zelo okrepila, tako da so mogli lani tudi sestaviti letne zaključke iz prejšnjih let ter urediti knjigovodstvo. Izboljšala se je tudi organizacija delovnega procesa, tako da so zdaj za nad 50% kmetijskih del na državnih posevkih uvedene norme.

Kako so državna posestva izpolnjevala proizvodni plan

V LRS je 460 državnih kmetijskih obratov; med njimi republikih in oblastnih 47, okrajnih in na ekonomijah raznih resorov ter družbenih organizacij pa 413. Vsi skupaj imajo 36.923,6 ha obdelovalnih površin, med njimi 7741,1 ha orne zemlje. V primeri z letom 1948. se je površina obdelovalne zemlje povečala za 10,077 ha ali 33%, orne površine pa za 2027,6 ha ali 33%. Poljedelska proizvodnja je bila lani zadovoljiva. Dosegli so naslednji povprečni donos (v stolah na hektar): pšenica 18,5 (planirano 16,5), rž 15,2 (16), ječmen 15,9 (15), oves 11,5 (14) in krompir 145 (150). Državna posestva so oddala 101 vagon semenskega žita (leta 1948. samo 38 vagonov). Zmanjšanje povprečnega donosa rži in ovs je

na ha, 21,2 stota rži in 33,4 q ječmena. V Mariboru so pridelali 34,2 q pšenice, 24 rži in 30 ječmena.

Na državnih posevkih so pridelali 350 vagonov sadja in 139 vagonov vina, kar je za 179 vagonov sadja in za 21 vagonov vina več kakor leta 1948.

V živinoreji so plan izpolnili takole: pri govedu 95% (v primeri z letom 1948. 55% porasta), pri konjih 118% (porast 42%), pri prašičih 133% (porast 132%), pri ovcah 95% (porast 55%) in pri perutnini 65%. Iz teh rezultatov je razviden velik skok v živinoreji na državnih posevkih. V prihodnje se bo treba boriti ne le za povečanje števila živine, temveč tudi za kvalitetnejšo živinorejsko proizvodnjo.

Ekonomije raznih podjetij in ustanov so se povečale od 180 na 413, kmetijska površina pa od 5816 ha na 14.230 ha. Zdaj imajo 4500 goveje živine, 13.700 prašičev in 23.250 perutnine.

Gibanje za večjo storilnost

Na državnih posevkih se je v zadnjih mesecih začelo močno gibanje za večjo storilnost. Marsikje, kjer so uprave posestev in sindikalne organizacije na svojo pobudo začele uvajati realne norme in medsebojna tekmovanja, so dosegli prav lepe uspehe. Tako je na primer šolsko posestvo v Medlogu pri Celju pri svinjeriji in kokošjeriji povečalo proizvodnjo za 80% na šolskem posestvu v Mariboru pa so v tekmovanju pri zimski kopii v vinogradih posamezniki presegli normo za 40 do 60%.

Mnogo pa je še državnih posestev, kjer nimajo uvedenih realnih norm, kjer še ni socialističnega tekmovanja in ne borbe za večjo storilnost ter široke uporabe agrotehničnih in zootehničnih sredstev, pa tudi ne prizadevanja za zmanjšanje proizvodnih stroškov.

Kapitalna graditev in proizvodnja

Zadržni sektor je porabil manj investicijskih kreditov, ker pa je uspešno mobiliziral notranja, lastna sredstva in ker je šlo predvsem za razne prezidave, je dosegel naslednje uspehe pri graditvi: pridobili so za 8000 goveje živine hlevov, za 450 konj, za 11.400 prašičev, za 1600 ovc, za 15.600 kokoši, za 1100 kuncev in za 6900 živalskih enot silosov. Skupaj z graditvijo zadržnih domov so izpolnili 92% investicijskega plana.

Zadržni sektor je dosegel tudi lepe proizvodne uspehe, čeprav je še mlad ter dokazal, da je edin uspešen način za povečanje proizvodnje — pot socialistične preobrazbe naše vasi. Leta 1948.

pred nas s še večjo ostrino postavilo vprašanje delovne sile, ker ni računati na možnost vključitve frontnih brigad. Od vsega početka se bo zato treba boriti za dosego potrebnega števila stalnega delavstva.

Največja težava v lanskem letu je bilo spravilo, ki ni teklo vzporedno z gozdno proizvodnjo. Zaloge v gozdu so se kopičile, medtem ko je lesna industrija zaostajala zaradi pomanjkanja blodovine. Ker tudi v prejšnjih letih ni bilo pravega sorazmerja med izpolnjevanjem prve in druge laze, imamo danes v gozdovih velike količine že izdelanega lesa. Kako spraviti vse to v doline, to bo problem, od katerega je odvisen uspeh plana. V mehanizirano spravilo bodo sicer vložena nova sredstva, povečalo se bo število lastne in najete vprežne živine, poleg tega pa bo potrebna še mobilizacija voznikov. Ta mobilizacija bo izvedljiva le, če bo v resnici tekla po planu. V tem primeru se ni bati nikakršnih motenj za kmetijsko proizvodnjo, kar se je lansko leto, ko so se zaostale naloge kopičile, dostikrat dogajalo. Okrajna poverjenstva za gozdarstvo in pa za lokalni promet bodo morala skrbeti za redni dotok mobilizirane prevozniške sile, pri tem pa seveda odpraviti napake, ki so se doslej dogajale. Isto velja tudi za vodstva, gozdne proizvodnje, ki morajo poskrbeti za točno evidenco, smotno zaposlitev in namestitvev voznikov, z vključevanjem voznikov k stalnim prevozniškim brigadam.

Z novim letom smo izvršili večjo reorganizacijo vsega našega operativnega aparata. Od vrha navzdol smo najstessej povežali gozdno in žagarsko proizvodnjo, tako da je odgovornost vseskozi v enih rokah. Zlasti pri strokovnem kadru smo

imeli opravka s tendenco bežanja pred odgovornostjo in umikanja na manj naporne položaje. S takimi nezdravimi pojavi, ki včasih mejijo že na saboterski odnos, se je treba povsod odločno spopasti. V času, ko vse naše delovno ljudstvo s herojskimi napori in premagujoč vse težave gradi boljše bodočnost, ne bomo dopuščali nikomur izmikanja pred dolžnostmi, ki jih ima do skupnosti.

Konec lanskega leta je bila izvršena delitev med gozdarstvom in lesno industrijo. To je bilo nujno potrebno, ker so se dotlej zaradi velikih proizvodnih nalog pogosto zanemarjale gozdno-vzgojne in zaščitne naloge. Z okrepitvijo gozdarске službe bo možno znova visoko dvigniti vrednost in donosnost naših gozdov, ki so zadnja desetletja zaradi kapitalistične eksploatacije in okupatorskega uničevanja pretrpeli težke udarce. Z razvojem kmečkega delovnega zadržništva se odpira tudi možnost večje skrbi za nedržavni sektor gozdov, ki je bil v preteklosti najbolj prizadet in ki obsega 72% vse gozdne površine v Sloveniji.

Tovariši poslanci! Iz poročila ste lahko razvideli, da pomeni lesna proizvodnja v sedanosti in prihodnosti eno izmed osnovnih gospodarskih vej naše republike. V sedanosti je izrednega pomena zaradi njene vloge v izvozu, kljub temu, da je še zaostala v prihodnosti pa bo v sklopu dovršenega socialističnega sistema usmerjena še bolj v neposredno korist vsega našega ljudstva, dvigu standarda in blaginje. K temu cilju so usmerjeni vsi naporji plana. Tudi proračun, ki ga vam je predložila naša vlada, odraža sintezo vsega tega velikega dela, ki ga ustvarja danes naša osvobodjena ljudstvo pod vodstvom Komunistične partije in tovariša Titaa.

(Nadaljevanje s 1. strani)

organizacijami, zlasti pa oslonitev na partijsko organizacijo.

Skrb za nove kadre je bila v minulih letih zanemarljena. Zlasti je občutno pomanjkanje dobrega računovodskega in knjigovodskega osebja. Zaradi tega občutno težke posledice v neažurnosti knjigovodstva, kar povzroča zlasti na področju gozdne eksploatacije veliko zmedo. V zadnjih mesecih je bilo organiziranih več tečajev, ki se zdaj v novem letu nadaljujejo. Upravičeno upamo, da bo letos tudi to najbolj preče vprašanje končno rešeno. Razen tega je bilo v minulim letu še 14 drugih tečajev, ki so dali lepo število sposobnih moči, nad 1000 delavcev pa si je v posebnih tečajih pridobilo višjo kvalifikacijo.

Lansko leto smo ustanovili šest dvoletnih šol za učence v gospodarstvu za posamezne panoge lesne industrije, dve sta bili ustanovljeni že poprej. Nižja lesna šola v Ljubljani vzgaja nove vrste lesnih manipulantov, lesni oddelek tehnične srednje šole in mizarška delovodska šola pa pripravljata številne srednje kadre. Nove strokovnjake dajeja lesni proizvodni in Gozdarski tehnikum in nižja gozdarska šola, ki sta lani prešla v upravo ministrstva za gozdarstvo.

Končno je bila letos ustanovljena v Ljubljani Gozdarska fakulteta, katere pomen bo segal preko meja naše republike.

NAŠE NEPOSREDNE NALOGE

Plan za leto 1950 je za 15% večji od lanskega. Zadnja leta smo si pridobili mnoge izkušnje. Na prvi pogled nepremagljive ovire je bilo možno premagovati z izrednim prizadevanjem delavstva in vsega upravnega aparata. Letos se bo

ŠTEVILO UDARNIKOV JE PORASLO V PRIMERI Z L. 1947 NA 275,67 %

Govor ministra za delo Martina Greifa

Tovariši in tovarišice — ljudski poslanci!

»Ko sprejemamo proračun LRS za leto 1950 se hočem v razpravi o proračunu dotakniti nekaterih problemov, ki so vsakomur važni in za katere smatram, da jih je treba osveteliti v zvezi z nalogami, ki stojijo pred nami. Govoril bom o problemih, ki se pojavljajo v zvezi z mobilizacijo delovne sile. Tovariši Tito v svo-

jem novoletnem govoru, tov. Kidrič v proračunski razpravi FLRJ in prav tako ostali vodeči tovariši v naši državi so v svojih govorih naglasili pomen tega vprašanja. III. plenem CK KPJ je postavil pred nas kot enega najvažnejših problemov vprašanje delovne sile, ki je potrebna za izvedbo planskih nalog v našem gospodarstvu. Da nam bodo naloge, ki se v zvezi s tem postavljajo, razumljive in lažje izvedljive, se bom najprej zadržal na rezultatih, ki smo jih na tem področju dosegli leta 1949.

Kakor sem že omenil, so se naši vodilni tovariši v svojih govorih dotaknili vprašanja delovne sile kot enega izmed najvažnejših problemov, ki se danes pojavlja v naši graditvi socializma in ki je bil najbolj pereč v letu 1949. Po zaslugi informbirojevcev je bil problem pomanjkanja delovne sile v letu 1949 bolj pereč kot bi pa sicer bil. Zaradi tega, ker SZ in ostale informbirojske države niso izpolnjevale obveznosti do naše države, polnjevale obveznosti do naše države, smo se v letu 1949 znašli v nepredvidenih težkočah, ki so zahtevale, da posestori moše napore za izvedbo planskih nalog. Da bi nadomestili pomanjkanje mehanizacije in rudarstva, v gradbinstvu, smo morali mobilizirati določeno število nove delovne sile. Informbirojevci so bili prepričani, da ne bomo izvršili naših planskih nalog, če nam ne bodo dostavili potrebnih strojev in naprav. Kakor vedno, tako so se narodi Jugoslavije tudi v teh težavah znašli in pod vodstvom svoje Partije, z nevidnim delovnim poletom nadomestili to, za kar so nas hoteli oškodovati SZ in njej podrejene države.

Konkretno se bom zadržal na rezultatih našega dela v LRS. Leta 1949 smo morali v zvezi s potrebami, ki jih ima naše gospodarstvo, ugotoviti stanje rezervne delovne sile na vasi, ki bi prišla v poštev za mobilizacijo v razne naše gospodarske panoge. Zaradi tega se je vršil popis te rezervne delovne sile. Pri popisu smo ugotovili, da obstaja še v naši republiki 64.674 rezervne delovne sile, ki bi se jo lahko brez škode za kmetijsko proizvodnjo vključilo na delo v naši industriji. Seveda ne moremo trditi, da je bil ta popis rezervne delovne sile posledno in točno izveden. Marsikje se je ta popis izvršil na birokratski način, tako da se ni vršila potrebna analiza terena, strukture prebivalstva itd., temveč se je

v tečajih za vzgojo združnega kadra, ustanovili pa so 7 dvoletnih kmetijskih šol za izobrazbo mlajšega kvalificiranega kadra, ki ga potrebuje socialistični sektor. Skupni letni plan za vzgojo kadrov so izpolnili stodostrukotno. Zdej je na tečajih 800 zadržanov, nižje kmetijske šole imajo 345 učencev, srednje 620, kmetijska fakulteta pa šteje 254 študentov.

Za tečaje in šole brez fakultete so lani porabili 32.550.000 din proračunskih in investicijskih sredstev. Za leto je določeno 23.900.000 din rednih kreditov brez investicij; manj izdatkov je zaradi prenosa nekaterih šol in tečajev na oblastne ljudske odbore. Samo za srednje šole znašajo štipendije 5 milijonov 900.000 din ali 14% več kakor lani.

Največja slabost pri vzgoji kadrov je bila, da se jim ni posrežilo zagotoviti zaposlitve absolviranih tečajnikov na mestih, za katere so se usposobili, tako da bi se vrnili predvsem v svoje zadrage.

Tovariši minister je naglasil, da bo ministrstvo še nadalje razvijalo in krepilo kmetijsko strokovno šolstvo ter mu posvetilo vso skrb zlasti glede na sklepe III. plenarnega zasedanja CK KPJ.

Ob zaključku je izjavil, da bo naše socialistično kmetijstvo šlo vedno novim zmaganim naproti, če bodo vsi, ki jim je nalozena skrb za njegov razvoj in krepitev, izpolnili sklepe III. plenarnega zasedanja CK KPJ in če se bodo ravnali po novoletnih navseh tovariša Tita. Naglasil je, da predlog proračuna ustreza pravilnemu socialističnemu razvoju našega celotnega gospodarstva ter tudi kmetijstva, zato je izjavil, da bo glasoval zanj.

kar povprečno postavljalo normative potrebne delovne sile za kmetijsko proizvodnjo. Vendar z ozirom na tedanje stanje na vasi ta številka predstavlja minimum rezervne delovne sile, ki bi se jo lahko odtegnilo brez škode za kmetijsko proizvodnjo. Tu je treba pripomniti še to, da je v tej številki zajeta moška in ženska rezervna delovna sila. Moške rezervne delovne sile smo ugotovili 20.649, ženske pa 44.025. Iz teh števil vidimo, da je dobri dve tretjini predstavljala ženska delovna sila. Od te ugotovljene rezervne delovne sile je bilo mobiliziranih v letu 1949 v industrijo in ostale panoge našega gospodarstva 31.629 ljudi, od tega 16.286 moških in 15.343 žena. To se pravi, da nam je uspelo mobilizirati od ugotovljene rezervne delovne sile 49%. Z ozirom na stanje na vasi in vseh ostalih objektivnih in subjektivnih težav je ta odstotek vsakomur uspeh. Uspeli smo, da krijemo z novo delovno silo vse najnujnejše potrebe v našem gospodarstvu in s tem zagotovimo izpolnitev postavljenih proizvodnih planov. Poudariti moram, da se je nova delovna sila pošiljala predvsem v naše osnovne gospodarske panoge, to je v prvi vrsti v težko industrijo, rudarstvo, razne objekte kapitalne gradnje in lesno industrijo, kar pomeni, da so naši delavci na terenu razumeli svoje naloge in tudi v tem smislu usmerili svoje delo.

Poseben problem je pri mobilizaciji nove delovne sile predstavljalo vprašanje kvalifikacije novih delavcev oziroma zadovoljitve potrebe našega gospodarstva po kvalificirani delovni sili. Razume se, da iz vasi nismo mogli dobiti kvalificirane delovne sile, zaradi tega je bilo nujno, da iz manj važnih podjetij in panog premostimo potrebno kvalificirano delovno silo v prioritetna podjetja. Tu je treba tudi poudariti to, da so naši lokalni činitelji razumeli važnost tega in nam v tem delu pomagali tako, da smo med letom 1949 premetili iz lokalnih podjetij v zvezna prioritetna podjetja približno 3000 kvalificiranih, polkvalificiranih in nekaj nekvalificiranih delavcev.

Poleg tega se je v letu 1949 usposobilo v naših industrijskih šolah in v ostalih šolah v gospodarstvu 2582 učencev, ki so postali kvalificirani delavci. Naša republika mora po petletnem planu vzgojiti 45.000 novih kvalificiranih delavcev, v treh letih smo pri vzgoji novega strokovnega kadra izpolnili plan nad 100%, pri tem je seveda všteti tudi nekvalificirane delavce, ki so se usposobili v raznih strokovnih tečajih, tako smo mi v treh letih naše petletke usposobili 25.000 novih kvalificiranih delavcev. Vzgoji novega kvalificiranega kadra posveča naša ljudska oblast vsi potrebno skrb. Tako smo imeli konec leta 1949 — 113 šol za učence v gospodarstvu, katere je posečalo 10.523 učencev, in 40 industrijskih šol s 7391 učenci. Vendar je treba tu omeniti, da to število šol še ne zadošča vsem potrebam. Tako v letu 1949 zaradi pomanjkanja šolskih prostorov in domov ni bilo vključenih v šole 6000 učencev v gospodarstvu. Temu vprašanju bo treba v letu 1950 posvetiti vsi potrebno pažno in podvesti potrebne mere tako, da ne bo niti en učenec v gospodarstvu ostal izven šole.

Tako smo imeli torej konec leta 1949 zaposlenih v LRS blizu 340.000 delavcev in nameščencev, od tega 33,46% žena. Tu so zajete vse panoge naše gospodarske dejavnosti brez privatnega in združnega sektorja v kmetijstvu. To bi torej pomenilo, da je v teh raznih gospodarskih panogah zaposlenih od celotnega za delo sposobnega prebivalstva 35%. V tem odstotku so zajeti vsi aktivni prebivalci brez združnega in privatnega kmetijskega sektorja. Za kmetijsko proizvodnjo je pri današnjem stanju na vasi potrebnege na osnovi ugotovitev lokalnih činiteljev 26% za delo sposobnega prebivalstva.

Če hočemo izvršiti pravilno in popolno analizo, bi morali še odšteti od dela sposobnega prebivalstva matere z več otroki, študente višjih, srednjih in ostalih visokih šol, tiste, ki so na odsluženju kadrovskega roka itd. Tako nam po teh ugotovitvah ostane še zelo majhen odstotek rezervne delovne sile. Razume se pa, da ta analiza strukture našega prebivalstva, ki smo jo izvršili v letu 1949, nikakor ni točna in bo nujno potrebno, da izvršimo že v začetku leta 1950 ponovno analizo, ki nam bo lahko služila kot realna baza za ugotavljanje še obstoječe rezervne delovne sile. Po analizi v letu 1949 je bilo na vasi še približno 7% rezervne delovne sile v odnosu na celotno dela zmorno prebivalstvo LRS. Vsekakor se pa ta odstotek ne bo mogel mnogo spremeniti v letu 1950. V glavnem bo treba točneje analizirati posamezne naše kmetijske rajone in popraviti napake, ki so se vršile na osnovi birokratskega in mehanističnega popisa.

Z ozirom na to, da v letu 1950 ne moremo v LRS računati na to, da bomo imeli na razpolago veliko rezervne delovne sile, bo treba posvetiti vso skrb in pažno tisti delovni sili, ki je že vključena in pa novo vključeni, da podvzamemo mere za stalnost iste in da preprečimo fluktuacijo, ki predstavlja najbolj škodljiv pojav v našem gospodarstvu. V LRS je v letu 1949 znašala fluktuacija povprečno 6% od zaposlenega delavstva. V primeri z odstotkom v vsedržavnem merilu, ki znaša 15%, je ta odstotek majhen, vendar z ozirom na stanje v Sloveniji ne smemo biti zadovoljni s tem, ter moramo ta odstotek v letu 1950 zmanjšati na minimum. Najuspešnejše sredstvo proti fluktuaciji predstavljajo vsakomur delovne pogodbe. V letu 1949 se je sklepanju delovnih pogodb posvečalo mnogo premalo pažnje. Tako je bilo med vsem letom registriranih 12.000 pogodb, kar v odnosu na število zaposlenega delavstva pred-

stavljala 4%. V letu 1950 bo treba doseči, da i uprave i delavci sklepajo pogodbe, in razbiti pri obeh oportunistični odnos do tega vprašanja. Sledeča stvar, ki se pojavlja v zvezi s fluktuacijo, je vprašanje delovnih pogojev v podjetjih in pa stanovanjsko vprašanje.

Podjetja bodo morala v bodočem letu posvetiti temu problemu več skrbi. Mnogo premalo se vodi računa o varnostnih napravah, tako smo imeli v letu 1949 večje število nezgod pri delu, ki so povzročile izgubo lepega števila delovnih dni, na drugi strani pa obremenjevale našo zdravstveno službo, ki je že itak preobremenjena.

Potem je vprašanje tarine politike. Tu se najbolj izrazito vidi, da naša oblast posveča tudi vsi potrebno skrb materialnemu stanju delavstva. Tako je bila povprečna plača na delavca v letu 1949 na dan 146,64 din ali za 485,56% več kot v letu 1939, če postavimo za leto 1939 indeks 100, ko je znašala povprečna dnevna plača 30,20 din. V odnosu na leto 1948 se je povprečna dnevna meza povečala v letu 1949 za 37,15%. Treba je tu poudariti, da se plača ni povečala samo nominalno, temveč tudi realno. Porast delavskih prejemkov je za eno tretjino večji v letu 1949 kot je bil porast življenjskih stroškov v odnosu na leto 1939.

Ta analiza nam pove, da to vsekakor predstavlja stimulans za vključevanje delovne sile, predvsem pa predstavljajo stimulans razni dodatki in doklade, ki se dajejo na stalnost v delu.

Se en problem je, ki obenem predpostavlja pravilno tarinno politiko, to je vprašanje normiranega dela. V letu 1949 je bilo v LRS efektivno izvršenih sledeče število ur v odstotkih. Po normah v republiki industriji 38,8%, v zvezni industriji 50%. V akordu: republika industrija 15,5%, zvezna industrija 2,8%. Po času republika industrija 45,7%, zvezna industrija 47,2%. Te številke še ne zadovoljujejo in se bo treba boriti za dosledno uveljavljanje delovnih norm.

Dalje je v zvezi s fluktuacijo vprašanje discipline, bolezenskih dopustov, raznih neupravičenih izostankov itd. V letu 1949 so delavci uporabili za delo od 365 možnih dni na leto 268, 96 dni je šlo v izgubo. Če sedaj odbijemo nedelje in praznike, nam pride v letu 1949 povprečno na enega delavca raznih bolezenskih izostankov, neupravičenih in pa tudi nepotrebnih upravičenih 30 delovnih dni. Ta številka je vsekakor previsoka in se bo treba letos odločno boriti za disciplino v delu, kar nam bo vsekakor nadomestilo lepo število potrebne delovne sile.

Poseben problem je še ženska delovna sila. Ker razpolagamo z veliko večjim številom rezervne ženske delovne sile kot pa moške, je bilo nujno, da pričnemo z graditvijo jasli in domov igre in dela, da bi na ta način sprostili žensko delovno silo. V letu 1949 smo predvsem zaradi objektivnih težav, deloma pa tudi zaradi subjektivnih, posvetili premalo pažnje temu problemu. Tako smo imeli v LRS 15 dečjih jasli s kapaciteto 661 otrok in 92 otroških vrtec s kapaciteto 4500 otrok, kar pri dejanskih potrebah še ne zadošča in bo treba, da predvsem podjetja posvetijo temu problemu več pažnje, če si bodo hotela zagotoviti potrebno delovno silo.

Važen činitelj pri reševanju problema delovne sile je vsekakor tudi pravilna notranja organizacija dela v podjetjih in odkrivanje notranjih rezerv. Nekatera podjetja so se tega lotila resno in smo dosegli vidne uspehe. Na ta način se je zmanjšala potreba po novi delovni sili. Posebno v letu 1950 bo to vprašanje važno, ker bomo novo delovno silo v glavnem usmerjali v osnovne panoge našega gospodarstva, to je na kapitalno gradnjo, v rudarstvo in težko industrijo.

Ravno tako je pri reševanju problema nove delovne sile mnogo koristilo gibanje za visoko produktivnost dela in udarništvo. Tudi to gibanje je zmanjšalo potrebo po novi delovni sili oziroma je nadomestilo pomanjkanje delovne sile. S kakšnim poletom in požrtvovalnostjo delajo naši delavci, se vidi najbolj iz sledečih številki: v letu 1946 smo imeli v LRS proglajenih 1444 udarnikov, v letu 1947 — 6972 udarnikov, leta 1948 — 10.761 udarnikov in leta 1949 — 19.220 udarnikov. Skupno 38.397 udarnikov. V odstotkih, če postavimo v letu 1947 indeks 100, je bil leta 1948 porast na 154,35%, leta 1949 je poraslo število na 275,67%. Odstotek žena med proglašeni udarniki znaša 30,62%. V letu 1950 se bo to število udarnikov v veliki meri povečalo z ozirom na vse večji delovni polet in pa to, da se bo po novi zvezni uredbi proglašalo udarnike mesečno.

Iz poročila, ki sem ga tu podal in iz številki, ki sem jih navedel, lahko vidimo, kako danes delovni ljudje grade sebi srečnejšo bodočnost v naši državi. Številke o zaposlenih, o udarnikih dajejo najboljši odgovor tistim, ki so mislili, da bodo s svojimi zločinskimi merami prislili naše narode, da se odpovedo jutrišnj srečnejši bodočnosti. Pod vodstvom naše Partije in tovariša Tita bomo tudi leto vključili še nove in nove tisoče graditeljev socializma, proglašili še na tisoče novih udarnikov in s tem izpolnili svojo dolžnost, ki jo imamo kot borci za neodvisnost in blagostanje naše države, kot borci za zmago našega in mednarodnega delavskemu gibanju.

Zaradi vsega tega izjavljam, da bom glasoval za predloženi proračun za leto 1950.

Za gradnjo Nove Gorice je predvideno več kot 50 odstotkov investicij goriške oblasti za leto 1950

Za tovarišem Greifom je govoril ljudski poslanec Petrij Damiilo, ki je med drugim dejal:

V goriški oblasti smo v 1949. letu izvršili plan proračunskih dohodkov s 189 odstotki, plan izdatkov prav tako 189%, tako da so bili dohodki v skladu z izdatki. Sumarično smo dohodke presegle za 39%. V nekaterih oblikah pa zaostajamo, to zlasti pri znižanju polne lastne cene, pri čemer smo plan dosegli komaj 66%. Plan izdatkov smo presegle v obliki dodatnega proračuna, da smo krili razne dolgove in druge nepredvidene izdatke, tako da smo stopili v novo proračunsko leto z jasno finančno situacijo.

Skupni plan industrijske in obrtniške proizvodnje lokalne industrije in obrti smo dosegli 116%; medtem ko smo v lesni industriji plan presegle za 27,5% in v kovinski industriji za 32%, smo ga v industriji gradbenega materiala dosegli komaj 88%, to pa zaradi pomanjkanja električne energije in premetstive delovne sile v sezonskih mesecih.

Plan gozdarske proizvodnje je bil dosežen s 104,5%, in sicer sežnja in izdelava 104%, spravilo 108%, dovoz 107 odstotkov. Plan pogozdovanja Krasa je izpolnjen z 99,6%, plan čiščenja gozdov s 156%. Pri izpolnjevanju planskih nalog v gozdarstvu je samo v mesecu gozdarstva sodelovalo 4500 frontovcev.

Čvrsti in vzporedni plan investicij kapitalne gradnje je bil izvršen 100%. Dodatni plan investicij ministrstva za novo osvobodene kraje FLRJ pa 85%. Da nismo izvršili v večji meri dodatnega plana, so vzroki v tem, da je gradbeni material prihajal decembra in še takrat zelo neredno, na drugi strani smo v prejšnjih meri mobilizirali vsa razpoložljiva sredstva iz lokalnih virov, zlasti pa je primanjkovalo delovne sile, ki ni krila potreb gradilišč, ter gradbenih programov in projektov.

Leta 1949 je bilo v celoti obnovljenih 1030 stanovanjskih hiš, tako da je bil plan obnove podeželja izvršen 89%. S tem je v glavnem obnovena kmečkoga podeželja v naši oblasti izvršena. Obnova asfaltnih cest je bila izvršena 100%, obnovljene so bile ceste Postojna—Reka, Reka—Trst, Trenta—Vrhič, Sv. Lucija—Tolmin, Planina—Radzdro, prebit je bil predor Panovec, zgrajenih 8 manjših in večjih mostov itd. Za vsa ta dela je bilo porabljenih brez obnove kmečkoga podeželja 46.474.450 din investicij. Električiranih je bilo 66 vasi, zgrajenih 36 cistern in napajališč. V Novi Gorici, ki je naše največje gradbišče, so se dela pospešila zlasti v drugem polletju, ko smo začeli izvajati dodatni plan, tako da bosta dva velika stanovanjska bloka dograjena konec tega meseca, meseca februarja še dva, do konca marca pa bo pod streho še nadaljnjih 6 blokov in upravna zgradba oblastnega ljudskega odbora. Tovarna povišstva bo v prihodnjem mesecu pričela obratovati. Tovarna pletenin v Sežani je začela obratovati že meseca novembra. Dograjenih je bilo še mnogo drugih manjših objektov, kot je to tovarna četrljev v Mirni, mehanična delavnica v Brdih itd. Za vse gradnje in obnovo je bilo investiranih v lanskem letu 334.786.000 din.

Gradbena in druga dela, ki so predvidena v dodatnem planu ministrstva za novo osvobodene kraje se nadaljujejo, zlasti se s pospešenim tempom gradi Nova Gorica, kjer je trenutno zaposlenih 1605 delavcev.

Predlog plana investicij za leto 1950 za našo oblast znaša skupno 402.049.000 din. Od tega po republiškem planu 49.100.000 din, po planu ministrstva za novo osvobodene kraje 150 milijonov, ostalo iz dodatnega plana, ki teče naprej iz leta 1949. Tu niso vštete zvezne in republiške investicije.

Od predvidenih 402.049.000 din investicij za leto 1950 odpade za nadaljnja dela Nove Gorice 214.120.000 ali 53 odstotkov. S temi investicijami so predvidene vse gradnje za usposobitev Nove Gorice, predvidoma do konca julija tega leta. Tako se bo oblastni odbor preselil iz Postojne v Novo Gorico in bo s tem Primorska še v letošnjem letu dobila svoj upravno-politični center. Delež investicij, ki odpade na gradnjo Nove Gorice, je velik, toda brezpogojno uujen, čeprav gre na škodo drugih objektov kapitalne gradnje in gradnje družbenega standarda, zlasti lokalne industrije, komunalnih naprav, prosvete, socialnega skrbstva in

zdravstva. Izpolnitev te naloge je za nadaljnji razvoj Primorske važna.

Za zgraditev vodovoda v Brda je predvidenih 34.500.000 din, tako da bodo še letos v glavnem vsa Brda dobila vodo. V obmejnih vaseh je predvidenih 32 milijonov din za zgraditev lokalnih cest, komunalnih in lokalnih naprav. Ostale investicije odpadejo na promet, turizem, lokalno gospodarstvo, komunalne naprave, prosveto, socialno skrbstvo in obnovo kmečkoga podeželja. Iz tega je razvidno, da so investicije za leto 1950 usmerjene na tiste objekte in panoge, ki bodo največ prispevale v borbi za odpravo zaostalosti, zlasti pa posledic, ki jih je napravila krivična meja.

Izvedba investicijskih nalog je težka dolžnost, ki zahteva napore vsega primorskega ljudstva. Če hočemo naloge, ki stoje pred nami izvršiti z lastnimi silami, moramo mobilizirati vsa razpoložljiva sredstva, zlasti delovno silo, in izkoristiti vse kapacitete strojev in mehanizacijo. Vsi objektivni in subjektivni pogoji so, da lahko s lastnimi silami izvršimo naloge, ki stoje pred nami, in da dvignemo Primorsko iz pasivnosti in zaostalosti.

Pred Partijo, oblastjo in množičnimi organizacijami na Primorskem je naloga ustvariti pogoje za odpravo pasivnosti, za odpravo razdrobljenosti v kmetijstvu s prehodom iz privatnega individualnega načina proizvodnje na skupni združni način, na drugi strani pa nenehno oddajati odvisno delovno silo v industrijo. V lanskem letu smo glede tega dosegli pozitivne uspehe. V začetku leta 1949 smo imeli v oblasti 19 KOZ, sedaj jih je 96, tako da je sedaj 6,9% vse površine v združenem sektorju, skupno z državnim pa 18,97% v socialističnem sektorju. V lanskem letu se je vključilo v industrijo in gradnjo 10.583 stalnih delavcev, v fronte delovne brigade 9681 frontovcev ter 1289 mladincev in mladink v mladinskih delovne brigade. Kljub temu ni niti v večjem sezonskem delu na kmetih delo na polju trpelo, temveč je bilo vse opravljeno. Delovne sile, ki ustvarja relativno prenaseljenost, odnosno pasivnost na vasi, je še mnogo. Seveda mobilizacija ne more biti uspešna brez temeljitega političnega pojasnjevanja in potrebnih ekonomskih ukrepov, kateri bi dali tej odvisni delovni sili jasno perspektivo za bodočnost. Borba za mobilizacijo delovne sile je v medsebojni povezavi z borbo proti fluktuaciji, ki je na Primorskem zelo pereča, saj se je od 10.583 mobiliziranih stalnih delavcev v lanskem letu po netočnih podatkih na domove vrnilo 30 odstotkov.

Za obnovo podeželja je predvidenih še 17 milijonov din, tako da bo obnova podeželja v Slovenskem Primorju predvidoma zaključena do konca aprila. To vsoto investicij za obnovo nismo predvideli toliko zaradi potreb stanovanjskega fonda na vasi, ker imamo razen onih vasi, ki so bile popolnoma požgane, že sedaj mnogo stanovanjskih hiš na podeželju praznih, zaradi preselitve ljudi v industrijo in druge kraje, marveč smo predvideli zaradi tega, da se odpravijo nepravilnosti in krivice, ki so se delale vojnih pogorelem, zlasti v partizanskih krajih, najbolj zaslužnim ljudem. Nešteto imamo primerov malverzacij in okorižanja na račun obnove. So primeri, da so si posamezniki na račun obnove zgradili po dve stanovanjski hiši, gospodarsko poslopje, hlev in drugo, med tem ko nekateri vojni pogorelci še danes stanujejo v kleteh.

Vsekakor so investicije predvidene za največje objekte, zlasti za dograditev objekta, ki so že v gradnji, za usposobitev Nove Gorice, dovršitev večjega števila komunalnih naprav, dovršitev nekaj turističnih objektov itd., tako, da se bo fronta gradenj zožila na najnujnejše objekte, kar bo vsekakor s koncentracijo delovne sile omogočilo hitrejšo izvedbo planskih nalog. Vsekakor je potrebno, da bomo pri nas zaostrili plansko in finančno disciplino, prav tako disciplino izvenplanskega vključevanja delovne sile, kar nam je v preteklem letu otežkočalo izvajanje planskih nalog. S tem bomo lahko pri planskih objektih v materialu in finančnih sredstvih prištedili toliko, da bomo lahko zgradili še vrsto objektov, ki trenutno niso v planu, so pa potrebni dograditve, kar velja zlasti za komunalne naprave, šolske prosvetne in socialnoskrbne ustanove.

V Ljubljani bo letos investirano 260 milijonov dinarjev za stanovanja

Ljudski poslanec Matija Maležič je v proračunski razpravi govoril predvsem o gradnjah v območju Mestnega ljudskega odbora Ljubljana. Poudaril je izredno važnost gradnje stanovanj in prikazal trenutno stanje, ki še zdaleka ne ustreza potrebam. Edina realna, pravilna rešitev stanovanjskega vprašanja v Ljubljani je graditev novih stanovanj, kakor tudi novih poslovnih prostorov. Zelo pereč problem je tudi gradnja prostorov za osnovne šole in gimnazije. Plan gradnje stanovanj letos je za 30% večji, od tega, kar je bilo lani izvršeno in če upoštevamo še povečano število jasli in DID-ov bo treba za njegovo izvršitev velikih naporov. Tovariši Matija Maležič je dejal, da je za realizacijo plana gradnje stanovanj v Ljubljani treba že takoj povzeti vrsto ukrepov, ki bodo zagotovili izvršitev plana. Mestni ljudski odbor Ljubljana že pripravlja vse potrebno za gradnjo stanovanj. Po proračunu bo Mestni ljudski odbor investiral letos v gradnjo stanovanj 60 milijonov dinarjev, ostali zvezni in republiški investitorji pa 200 milijonov.

Tov. Maležič je dejal med drugim: »Lani smo nudili v Ljubljani 112 privatnikom, delavcem in nameščencem kredit za gradnjo endružinskih hišic na peri-

teriji. Za ta kredit v skupni višini 4.500.000 dinarjev smo jim nakazali tudi nekatere osnovne gradbene materiale. Po državnih normativih in skujnah se za ta denar zgradi blok z 12 stanovanji. Graditelji lastnih endružinskih hišic pa so realizirali 50 gotovih stanovanj in 62 nedokončanih. To se pravi, da so dodali vrednost za okoli 13 milijonov dinarjev. To so dosegli z dodatkom iz svojih prihrankov, s svojim delom pri gradnji in z lastnimi prevozi.

Tudi za leto 1950 se je že prijavilo 680 takih interesentov, od tega 80% delavcev, ki imajo okoli 8 milijonov lastnega denarja, ves gradbeni, mizarški les, dokaj drugega materiala in mnogi tudi svoja zemljišča. Vsi so se obvezali, da ne bodo zaposlovali plansko razporejene delovne sile. Nobenega razloga ni, da ne bi izkoristili tudi teh rezerv. Zato je treba tako gradnjo vsestransko podpreti, tako z materialom, kakor tudi z brezobrestnim posojilom.

Na koncu moram naglasiti zelo razveseljujoče dejstvo, da bomo leto prvič resneje posegli v reševanje problema mestnega vodovoda v Ljubljani, za katerega je predvideno 20 milijonov dinarjev.

Janez Hribar o proračunu ljubljanske oblasti

Predeednik oblastnega ljudskega odbora za ljubljansko oblast lovarji Janez Hribar je analiziral proračun ljudskih odborov. Naglasil je, da je v tem proračunu poudarjena tendenca poglobljanja ljudske oblasti in s tem, da se skuša prenesti čim več kompetenc na ljudske odbore.

Proračun okrajnih ljudskih odborov ljubljanske oblasti 1950 je za 22% večji v primeri z letom 1949. Razumljivo je, da je treba določiti tudi potrebna finančna sredstva, ko se razširja delokrog ljudskih odborov. Investicije ljudskih odborov ljubljanske oblasti letos se ne bodo mogle kriti vseh potreb. Vsako povečanje investicij v področju družbenega standarda bi letos šlo na račun kapitalne graditve države, kar bi pomenilo nepopravljivo škodo.

Lani so okrajni ljudski odbori ljubljanske oblasti izpolnili 86% investicijskega plana. Nekateri okrajni odbori so investicijski plan presežli, drugi, in sicer predvsem kmetijski, pa ga niso izpolnili. Najboljše ga je izpolnil novomeški okraj, in sicer samo za 28%. Investicijski plan okrajnih ljudskih odborov ni bil lani v celoti izpolnjen, nekoliko zaradi pomanjkanja delovnih moči, ki so jih odtegnili na prioriteta gradbenega dela. Še bolj pa je delavec primanjkoval, ker vsi okrajni ljudski odbori niso iskali nadomestnih delovnih moči iz vrst starejših, za težja dela nesposobnih ljudi.

V kovinski industriji so dosegli 68% proizvodnega plana. Primanjkovalo je surovin, zato niso mogli doseči večjih uspehov. Vendar bi se kovinska industrija zaradi tega morala preusmeriti na izdelavo galanterije in drobnega orodja, za kar bi mogla dobiti več surovin. V kemični industriji so izpolnili plan za 106%. Kemična industrija je slabo izkoristila zmogljivost pri proizvodnji mila in pralnih praškov. V živilski industriji so plan stoodstotno izpolnili, v tekstilni industriji za 80%, najslabše pa so ga izpolnili v lesni industriji (68%), v gradbeni (59%). V lokalni industriji se bodo morali pravočasno preusmeriti na proizvodnjo drugih izdelkov in treba bo ustanoviti še več manjših podjetij.

Ljudski odbori se vedno bolj usposablja za naloge, ki jih čakajo in jih postopoma prevzemajo. Vendar pa je še v poslovanju tako oblastnega, kakor okrajnih in krajevnih ljudskih odborov mnogo napak in birokratizma. Papirnato poslovanje bi bilo mogoče nadomestiti z boljšim stikom s krajevnimi ljudskimi odbori, in sicer z obiski, konferencami in skupnim proučevanjem vprašanj. Seštava starih krajevnih ljudskih odborov je bila slaba pred volitvami, zato so skušali okrajni ljudski odbori reševati naloge brez krajevnih odborov, namesto da bi jim pomagali in jih usposabljali za pravilno reševanje nalog, slabe odbornike pa na zborih volivcev razkrinkavali. Zato je razumljivo, da so se dogajale kričeče napake na terenu. Zaradi tega je bila tudi slaba evidenca nad oddajo, nad površinami obdelovalne zemlje, hektarskimi donosi itd. Krajevni ljudski odbori, ki so bili izvoljeni decembra, so po socialno-politični sestavi boljše od prejšnjih. Mnogo večji je odstotek delovnih kmetov. Sedanji odbori nudijo jamstvo za boljše poslovanje.

Odkupi so bili lani mnogo večji kakor v letu 1948, vendar je odstotek izpolnitve boljši, kar dokazuje, da tudi med delovne kmete vedno bolj prodira socialistična zavest. Po posebnih skupinah je razvidno, da so mali in tudi precej srednjih kmetov izpolnili obveznosti do države. Delovni kmetje s tem, da izpolnjujejo svoje obveznosti, hkrati odgovarjajo na obrekovanja Kominformbora, češ da je pri nas oblast v rokah kulakov.

Privatni sektor je izpolnil 90% jesenskega setvenega plana, zadržani pa 113%. Pregled po posebnih skupinah jasno kaže, v kakšnem odnosu so delovni in v kakšnem večji kmetje do države. V posebnih skupini nad 15 ha so izpolnili 77% plana, od 10 do 15 ha 81%, od 8 do 10 ha 85%, od 5 do 8 ha 90%, od 3 do 5 ha 95% in od 2 do 3 ha 97%. Podobno sliko nudi tudi pregled obvezne reje živine po velikostnih skupinah. Plan za rejo živine so na posebnih do 2 ha izpolnili za 117%, od 2 do 3 ha za 102%, od 3 do 5 ha za 90%, od 5 do 8 ha za 80%, od 8 do 10 ha za 75%, od 10 do 15 ha za 71% in nad 15 ha izpod 70%; plan za rejo prašičev na posebnih skupini do 2 ha so izpolnili za 120%, od 2 do 3 ha za 105%, od 3 do 5 ha za 97%, od 5 do 8 ha za 86%, od 8 do 15 ha za 78% in nad 15 ha izpod 70%.

Dolžnost vseh ljudskih odborov je, da temeljito izpolnijo setvene plane z jamami posevki, tako da bodo zdej zaprečili vsakršno utajo orne površine. Prav tako je treba dosledno izpolniti uredbo o obvezni reji živine. Dasi ljudski odbori niso še dobili plana obvezne reje, jih to vendar ne sme motiti, da bi ne storili ukrepov ter preprečili klanje telet in druge plemenske živine.

Noben okraj v ljubljanski oblasti nima dovolj živine v primeri s krmako bazo. Izkušnje lanskega leta kažejo, da je bil odstotek delovnih moči iz vasi, ki bi jih morali pritegniti v industrijo, v vseh mesecih pod planom. Razen tega okraj niso skrbeli, da bi vse presežne delovne moči iz vasi pošiljali na prioriteta objekte, ampak so jih v več primerih usmerili drugam. Zelo veliko je bilo tudi prehanje delavcev iz podjetja v podjetje, precej zaradi premajhnih ekribi podjetij, da bi delavcem priskrbeli stanovanja in zagotovili preskrbo. Ljudski odbori pa tudi niso imeli dobre kontrole nad izdajanjem živilskih nakaznic. Pri zadnjem pregledu živilskih nakaznic v ljubljanski oblasti je bilo odvzetih 36.000 živilskih nakaznic in med tistimi, ki niso prejeli nakaznic, je še mnogo presežnih delovnih moči, ki jih brez potrebe zadržujejo na vasi.

Tovariš predsednik se je dotaknil tudi razvoja zadrug v ljubljanski oblasti. Dne 31. decembra 1948 je bilo na področju

ljubljanske oblasti 15 zadrug, 31. decembra 1949 pa 114. Vendar je bila ljubljanska oblast pod povprečjem v primeri z drugimi oblastmi. Lani je bil največji porast števila zadrug v drugem četrtletju.

Dne 30. junija je bilo 81 zadrug, 1496 družinami, 31. decembra pa 114 zadrug z 2083 družinami. Skupna površina zemlje je znašala 29.292 ha; med tem je bilo 10.614 ha obdelovalne zemlje, 4835 ha pa orne. Povprečno odpade na zadrugo 18 družin z 226 ha skupne zemlje ali z 93,1 ha obdelovalne in 42 ha orne. Izmed 114 zadrug jih je 38 prvega tipa, 15 drugega, 5 tretjega in 6 četrttega tipa. Socialistični zadrugi sektor zavzema v ljubljanski oblasti šele 3,6%. Razvoj zadrug v ljubljanski oblasti pa je neorazmeren tudi po okrajih. Največji odstotek zemlje zajema zadrugi sektor v kranjskem okraju, in sicer 9,6% skupne površine, na kar sledijo: jeseniški okraj 5,5%, grosupeljski 4%, kočevski 3,6%, Celje-mesto 3,7%, kamniški okraj 2,7%, trboveljski 2,6%, trebanjski 2,6%, šoštanjski 2,1%, Celje-okolica 2,2%, Ljubljana-okolica 1,6%, krški okraj 1,3%, novomeški 1%

43% investicij za mariborsko oblast odpade na Mestni ljudski odbor Maribor

Ljudski poslanec Franc Simonič je v razpravi uvedoma poudaril uspešno borbo v premešanju težav, povzročenih s strani informbirojevskih saboterjev in nato med drugim dejal:

»Ob sprejemanju gospodarskega plana za leto 1950 bi se želel dotakniti nekaterih pomanjkljivosti v dosedanjem delu in bodočih nalog s tem v zvezi v tekočem letu.

Plan lokalne industrije za l. 1949 smo kljub pomanjkanju delovne sile, pred vsem v drugi polovici leta in kljub pomanjkanju surovin izpolnili po vrednosti 101%, oziroma 98% z industrijskimi uslugami. Plan tržnega dobička je presežen. Plan I. in plan II. plus ind. usluge 646.200.000 din, plan tržnega dobička 557.772.000 din, na podlagi fin. plana planirano 1.168.856.000 din, doseženo 1.203.972.000 din, predvideno v finančnem planu plus 37.000.000 din. Storitveni dela se je povečala povprečno za 21%, če vzamemo za leto 1948 indeks 100 brez obrti (59 norme — 72% dela po normah).

Dejstvo, da so se plani v drugi polovici leta kljub premešanju delovne sile in lokalne v republiko in zvezno industrijo boljše izpolnjevali, dokazuje, da notranje rezerve delovne sile in lokalnih podjetij niso bile pravilno izkoristane, tako da je na primer odšlo iz mariborskih mestnih lokalnih podjetij v drugi polovici leta nad 170 delavcev, pri reorganizaciji pa je bilo premešanih iz podjetij okrog 40 nameščenec, pa so se plani kljub temu ob boljši organizaciji uspešneje izpolnjevali. Za leto 1950 je planirana za 28,8% večja produkcija v lokalni industriji in obrtni proizvodnji kakor leta 1949. Prav tako je planiran za 19,4% večji tržni dobiček kar nam nalaga, da bomo do skrajnih možnosti izkoristili vse lokalne vire, predvsem da bomo za to uporabljali KLO ter jim pomagali pri utrjevanju lokalnega gospodarstva. Prav tako pa seveda OLO-je še posebej, kajti za povečanje kapacitet v lokalni industriji v glavnem za leto 1950 niso predvidene nobene investicije.

Slabše smo izpolnjevali investicijske naloge planov graditve, ki smo jih izpolnili 74% (planske investicije) skupaj z izvenplanskimi deli pa 94%. Iz pregleda

Proračun omogoča, da se bodo v mariborski oblasti vzgojne in prosvetne ustanove okrepile in razširile

Ljudski poslanec Anton Ingolič se je v svojem govoru dotaknil vzgojne in prosvetnega dela v mariborski oblasti.

Omenil je, da je v Mariboru 6 jasil, poleg DID-a v Zvezelnih dverih pa jih je v oblasti še 41 z okoli 1800 gojenici; za leto 1950 je planirano 27 novih DID-ov, od tega samo v ljutomerskem okraju 13, in sicer pri kmečkih delovnih zadrugah. Seveda je jasni, dečjih domov, ki so 3, in DID-ov še vedno premalo; nekatera podjetja kažejo premalo razumevanja za te ustanove.

V mariborski oblasti je 295 osnovnih šol in ena pomožna šola. Učencev je nad 51.000.

V preteklem letu je bilo eno šolsko poslopje zgrajeno na novo, eno dograjeno, nekaj pa jih je bilo popravljenih in prezidanih; plan za leto 1950 predvideva 8 novih šolskih poslopij.

Velike težave so z učnim kadrom, saj je samo 84% potrebnega učiteljstva, in še od teh je 14% tečajnikov brez izpita.

in črnomeljski 0,6%. Kranjski okraj ima tudi največ zadrug, in sicer 19. Če primerjamo notranjo utrditve zadrug v kranjskem okraju, ugotovimo, da so zadruge v tem okraju ne le gospodarsko, temveč tudi industrijsko utrjene. Vendar pa v večini zadrug še ne posevajo dovolj pozornosti uvajanja dobre organizacije dela, normam, izpolnjevanju živinorejskega plana in evidenci. Zivinoreja je pri zadrugah še slabo razvita, predvsem prašičereja, kar velja zlasti v zadrugah, ki so jih ustanovili v drugi polovici leta, ker so zadrugniki obdržali večino prašičev zase.

Tovariš predsednik je govoril tudi o preskrbi mest in industrijskih središč. Ugotovil je, da ljudski odbori v izrazito kmetijskih okrajih niso imeli pravega razumevanja za potrebe delavstva, ker odkupne plane mnogo slabše izpolnjujejo kakor okraj, ki imajo več industrije. Zaradi tega delavstvo ni moglo vselej vsega pravočasno prejeti, zlasti ne maščob. Prav tako niso dovolj skrbeli, da bi z odločnimi ukrepi proti špekulantom na prostem trgu zajeli čim več prostih presežkov in tako izboljšali prehrano v delavskih središčih. Tudi industrijske ekonomije v nekaterih podjetjih bi mogle mnogo več prispevati za izboljšanje preskrbe delavstva, če bi bile bolj ookrbovane. Delavski razred pa je kljub temu vlagal vse sile, da bi izpolnil planske naloge in da bi država prebrala ovire, ki jih je povzročila kominformovska blokada.

Tovariš predsednik je navedel nekaj primerov, ki dokazujejo, kako globoko je prodra socialistična zavestnost med našim delavstvom; delavci so dosegli presežne uspehe med tekmovanjem za večjo storilnost in v borbi za izpolnitev lanskega letnega plana.

Govornik je končno dejal, da je dolžnost ljudskih odborov, letos storiti vse, da bomo na vseh področjih našega gospodarskega ustvarjanja dosegli takšne uspehe, kakršne dosegajo delovni kolektivi na področju industrije. Kmetijstvo mora sprostiti čim več delovnih moči in nuditi več presežkov delavstvu, ki dosega in presega planske naloge.

in splošne analize izvršenih del v celoti in po posameznih objektih so razvidne naslednje glavne napake in pomanjkljivosti, ki so v veliki meri vplivale na slabo izpolnitev plana ter jih je treba brezpogojno odstraniti:

a) pri razdelitvi investicijskih kvot na posamezne okraje niso bile dovolj upoštevane potrebe sposobnosti mobilizacije notranjih sil in sredstev, ter sposobnosti, da bi ustvarili finančna sredstva, skratka, nekaterim okrajem so bile odobrene tako visoke kvote, da je bilo že od vsega začetka dvomljivo, če jih bodo mogli izpolniti, kar pa je sredi leta ob premiku delovne sile iz lokalnih podjetij postalo sploh nemogoče, na primer Murska Sobota je imela kvoto 15 milijonov;

b) pri sestavljanju planov planske komisije niso dovolj perspektivno ocenile najnujnejših potreb za skladen razvoj okraja, zaradi česar so ponekod več, ponekod manj opuščali planska dela in zaželi divje investicije. Pri tem so jih pogosto vodili trenutni domisleki brez vsake zveze z osnovnimi načeli petletnega plana;

c) okraj vse doslej niso bili še dovolj sposobni pri mobilizaciji delovne sile in izkoriščanju lokalnih virov, kljub temu, da je bilo od maja do konca leta 1949 mobilizirano in vključeno v delo iz področja oblasti 13.104, od tega 8605 na novo;

d) na okrajnih izvršnih odborih je še vedno premalo koordinacije med posameznimi poverjenicmi, tako da se mnoga investicijska dela in graditve začnejo brez vednosti planskih komisij, poverjenikov za finance in poverjenikov, oziroma referentov za gradnje. Razen tega pa so vsi okrajni forsirali kapitalno graditve na račun graditve v korist družbenega standarda.

Tovariš Franc Simonič je nato govoril še o odkupni politiki v mariborski oblasti in nadaljeval:

»Ob koncu še vprašanje investicij za MLO Maribor. Kakor je navedel predsednik planske komisije tov. Sergej Kraljger, odpade od teh investicij, predvidenih za področje mariborske oblasti na MLO Maribor 63 milijonov, ali 43%. Naloga vseh odgovornih faktorjev je, da bodo te investicije dejansko tudi realizirane, predvsem še, ker so v glavnem namenjene dvigu družbenega standarda.«

Da bi se temu odpomožilo, so se pred kratkim osnovali 8 devetmesečni tečaj, od teh eden madžarski, ki bodo dali skupno z republikom, ki je pred zaključkom, okoli 100 novih učiteljev.

Ce prištetimo učencem sedemletki, ki jih je 57, še učence 12 nižjih gimnazij, je v oblasti skupno 11.822 otrok, ki hodijo v nižjo gimnazijo oziroma višje razrede sedemletki; kar je skoraj petina vseh šolobozveznih otrok.

V oblasti so trije mladinski domovi, kjer se vzgajajo socialno oz. moralno ogroženi otroci, letos pa bo odprti še en mladinski dom. Je 172 mlečnih in 9 šolskih kuhinj. Poudariti je treba tudi vzgojni pomen počitniških kolonij in letovanj. Lansko leto je bilo za več kakor 3100 pionirjev pripravljeno po mesece dni zdravega in vedrega odihaja.

Gimnazija v Murski Soboti, ki je bila v surovem stanju sezidana že 1937 leta, bo kmalu predana svojem namenu Ak. Nadaljevanje na 5. strani.

Obrazložitev ministra za finance ZORANA POLIČA k predlogu dodatnega proračuna za 1949

Tovariši ljudski poslanci! Za proračunsko leto 1949 smemo upravičeno ugotoviti, da smo v pogledu finančnega utrjevanja našega gospodarstva dosegli velike uspehe. Večja ažurnost knjigovodstva, izdelane vse bilance za leto 1946 in 1947 ter večina bilanc za leto 1948, vse to nam je omogočilo, da si ustvarimo pravilnejši vpogled v finančno poslovanje podjetij. Pri tem smo ugotovili, da so mnoga podjetja nepravilno trošila svoja sredstva, da so n. pr. obratne kredite uporabljala v investicijske namene in podobno. Prav tako smo pri vrsti podjetij ugotovili izgube, ki jih nismo predvidevali v planu in ki izvirajo deloma iz začetnih težav podjetij, deloma iz ne-točnih kalkulacij cen, deloma pa tudi zaradi malomarnosti v poslovanju.

Zaradi normalizacije finančnega poslovanja podjetij smo v letu 1949 pristopili k točnemu ugotavljanju in likvidaciji tega stanja. Predvsem smo vsem podjetjem, ki so krila svoje investicije iz obratnih sredstev, dopolnili ta sredstva do prvotne višine, podjetjem, ki so vplačala preveč sredstev v proračun, smo preplačane zneske vrnili iz proračuna, prav tako pa predlagamo kritje vseh planskih in ugotovljenih izvenplanskih izgub iz leta 1948 in 1949.

Takšno finančno politiko do podjetij nam narekuje potreba, da razčistimo odnose podjetij do proračuna in s tem ustvarimo v njih večjo preglednost ter torej omogočimo boljše kontrolo. Omogoča nam pa ta ureditev visok presežek dohodkov v letu 1949. Tako bo presežek dohodkov najkoristneje uporabljen za dokončno likvidacijo vseh nezdravih starih odnosov in omogočeno normalno poslovanje podjetij.

Višek dohodkov nad izdatki bo v proračunu za leto 1949, kakor sem že omenil v proračunskem poročilu, 1.665 milijonov din. S temi sredstvi že razpolagamo, verjetno pa bo po dokončanem obračunu višek še nekoliko višji. V dodatnem proračunu predvidevamo 1.554 milijonov din, tako da je zaenkrat končni ostanek finančnih sredstev, ki ga prenašamo v leto 1950, 111 milijonov.

Dodatni proračun obsega dodatna sredstva za republiške potrebe v višini 1.211 milijonov in za ljudske odbore 342 milijonov. Glavni del dodatnega proračuna republike predstavljajo izgube, in sicer v višini 883 milijonov. Od tega zneska odpade na gospodarstvo in lesno industrijo 370 milijonov, kmetijstvo 268 milijonov, 110 milijonov državne nabave, 90 milijonov industrija in še nekaj manjših zneskov.

V zvezi z izgubami v našem gospodarstvu bi tovariši ljudske poslance takoj opozoril, da te izgube niso istočasne z izgubami v kapitalističnem sistemu.

Nam so izgube eden izmed kontrolnih elementov v strukturi cene, ki nam pokaže, če je planiran, da so v podjetju upravičeno potrebna dopolnilna obratna sredstva, ker n. pr. slabe naprave, drage surovine iz inozemstva, individualna obdelava namesto tekočega traku in podobno, izključujejo rentabilnost, ki bi ustrezala splošnim gospodarskim načelom. Z drugimi besedami se to tudi pravi, da bi morala taka podjetja, če bi hotela ustvariti videz rentabilnosti, dati proizvode po mnogo višji ceni na trg, kar bi bremenilo potrošnike, ali pa, če izdelujejo polproizvode, bi to drgvalo ceno proizvodov in podjetij, katerim bi polproizvode dobavljala, kar bi zopet bremenilo potrošnike, oz. v teh podjetjih povzročilo izgubo, ki bi ji moral prav tako kriti proračun. Če hočemo imeti pravilno finančno kontrolo nad proizvodnjo, potem moramo dopuščati plansko izgubo tam, kjer osnovni proizvodni pogoji še ne omogočajo rentabilnega poslovanja, oz. se v takih primerih ne smemo boriti, da bi bila proizvodnja rentabilna za vsako ceno, ker bi s tem zapirali oči pred stvarnim pomanjkanjem pogojev za to, oz. na drugi strani bi namesto borbe za čimprejšnje zmanjšanje planske izgube, prenašali vse to breme na potrošnika.

Druženje je situacija z neplansko izgubo. To izgubo dosegajo podjetja, ki po strukturi cene postavljenih stroškovnih elementov ne dosegajo, oz. pravilneje prekoračujejo normative stroškov, kar lahko izvira iz slabo postavljenih normativov ali iz slabe borbe za njihovo doseganje.

V prvem primeru nastopajo pogoji za plansko izgubo, če hočemo vzdržati višino cene, v drugem primeru pa morajo delovni kolektivi zaostrijeti borbo za izpolnjevanje postavljenih normativov.

Stvarno situacijo nam lahko dá samo tekoče knjigovodstvo z izdelanimi letnimi bilancami in vmesnimi obračuni, ker samo iz primerjave zaključnih računov s postavljenimi finančnimi plani in s preverjanjem te situacije na licu mesta lahko ugotovljamo stvarne vzroke nastalih nepredvidenih izgub.

Glavna izguba v gospodarstvu nastaja v podjetjih gozdne proizvodnje, in sicer pri spravilu in prevozu lesa. Deloma je to krivo pomanjkanje mehanizacije (v strukturi cene je predviden n. pr. prevoz s kamionom po 96 do 110 din za m³, ker pa kamionov ni dovolj, je bil velik del prevoza z vprežno živino včasih tudi nad 350 din za m³), v veliki meri pa tudi sam način proizvodnje, ko v letu 1948 oz. predvsem 1949 nismo uspeli uvesti v celoti britadnega sistema dela, da bi razvili med

gozdnim delavstvom borbo za večjo storilnost, da bi čim intenzivneje uporabljali razne tehnične pripomočke. Prav tako pa je prispevalo k povečanju izgube neurejeno knjigovodstvo, ki ni bilo sposobno pravočasno signalizirati neskladje med planirano strukturo cene in stvarno doseženimi stroški.

Vse to so seveda razlogi, ki jih je mogoče odpraviti, in zato lahko upravičeno postavljamo pred naše gospodarstvo nalogo, da v najkrajšem času zmanjša svoje izgube in jih med letom v celoti odpravi.

Ce govorimo o tolikšni izgubi v gospodarstvu, to seveda ne pomeni, da je sedaj sekanje v celoti nerentabilno oz. celo v samo škodo. Dejstvo, da les izvažamo, da zanj prejemamo devize, s katerimi kupujemo stroje in druge naprave za našo socialistično izgradnjo, visoko odtehta nastalo izgubo. Mislim, da se postavlja stvar tako, da tudi, če bi bila neizogibna tolikšna finančna izguba, bi bilo prav tako upravičeno nadaljnje sekanje in izvažanje, če vemo, da je to eden osnovnih pogojev za nabavo materiala iz inozemstva, ki služi izgradnji naše težke industrije. Toda ko vemo, da so v glavnem subjektivni razlogi za nastajanje izgube, bi bila težka napaka, če ji ne bi napovedali najostrejši boj in če ne bi zahtevali od gospodarstva, da po sedanjem razčiščenju in z dodeljenimi sredstvi uredi pravilno poslovanje, odpravi vzroke izgub in se vključijo med naše najrentabilnejše gospodarske panoge.

Tudi v kmetijstvu ni nikakih razlogov, da bi imele izgube, ki nastajajo od leta 1947 dalje, trajnejši značaj. Bile so posledice počasnega uvajanja v intenzivnejšo obdelavo, slabo postavljenih norm in s tem nepravilnih plač, dajanje produktov po ceni, nižji od dejanskih stroškov, v garantirano preskrbo in podobno. Ker so državna posvetva uspešna v dokajšnji meri urediti svoje knjigovodstvo, so podani vsi pogoji, da v letu 1950 pri njih odpravimo vsako izgubo, razen v reji prašičev, kjer je podobno stanje kakor v odkupu.

Glavna izguba v odkupu nastaja namreč pri reji prašičev. Odkupna podjetja dajejo meso v garantirano prodajo po 2-3krat nižji ceni, kakor so stvarni stroški reje. Ker bi bilo potrebno v primeru, da hočemo v celoti odpraviti to izgubo, dvigniti ceno svinjskemu mesu, kar bi zopet pomenilo podražitev prehrane, je nujno, da v tej panogi proračun še nekaj časa krije nastale izgube. Vendar ko priznavamo delno upravičenost izgub v tej panogi, tudi ugotavljamo, da se pa vendarle da odpraviti tisti del izgub, ki nastaja iz nezadostne ali nepravilne reje, zaradi slabih delovnih norm in drugo. Tudi tu so pogoji za znižanje izgub, četudi se jih ne da takoj v celoti odpraviti.

Izgube v industriji so porazdeljene na večje število podjetij, predvsem tistih, ki so bila navezana na uvoz iz inozemstva in jih je prizadel odnos informbirojevskih držav ter so morala med letom preusmerjati ali omejevat proizvodnjo.

Za dodatno financiranje investicij je določenih 180 milijonov. Te obveznosti so nastale predvsem zaradi manjšega dotoka lastnih sredstev podjetij, kakor pa je bilo prvotno predvideno. Razen tega pa je bila izvršena vrsta izvenplanskih del ali investicijskih naved, za katere niso zadostovali redni krediti.

104 milijoni so obveznosti po vseh delih proračuna iz preteklih let, 44 milijonov pa večje nabave, predvsem v zdravstvene in druge znanstvene namene.

V 342 milijonih za ljudske odbore so razne manjše izgube lokalnih podjetij, dodatne investicije in neporavnane obveznosti iz preteklih let.

Kakor smo ugotovili že v diskusiji o rednem proračunu, dosegamo v republiškem proračunu višje presežke dohodkov kakor pa v proračunih LO. Vendar nam ta sredstva ne zadostujejo za kritje vseh dodatnih republiških potreb. Zato bomo v smislu zakona o proračunu pritegnili za kritje republiškega dodatnega proračuna tudi sredstva iz 50% viška dohodkov LO.

S sredstvi, ki jih na ta način dajemo iz proračuna, bodo v celoti kritje vse obveze, ki jih je imel proračun do podjetij. Ker istočasno vračamo podjetjem tudi preveč vplačano akumulacijo, to je tisto, ki so jo vplačevali po planu, ki pa dejansko ni bila ostvarjena, in to v višini 336 milijonov, v letu 1950 ne sme biti v našem gospodarstvu nobenih primerov več, da bi imeli opravka z neurejenim finančnim stanjem. Vsa podjetja in vse ustanove se morajo zavedati, da je bilo mogoče samo enkrat likvidirati neurejeno stanje, da pa mora v bodoče vsako izvenplansko zahtevo utemeljevati dokumentacija, ki bo osnovana na urejenem knjigovodstvu, na pravilnih kalkulacijah in na ustrezaajočih normah dela. S tako zaostrižitvijo finančnih odnosov pa mora biti povezana volja vseh delovnih kolektivov, da čim boljše uredi in vodijo svoja podjetja, ker tako prihranijo skupnosti sredstva, ki bi jih bilo mogoče uporabiti drugje še z večjim uspehom.

Tovariši ljudski poslanci! Ker predstavlja predloženi dodatni proračun končno likvidacijo vseh obveznosti iz preteklih let v gospodarstvu, s čemer ustvarjamo čisto situacijo za naše finančno gospodarstvo poslovanje v letošnjem letu, predlagam, da ga odobrite, kakor je predloženo.

Ob sestanku Izvršnega komiteja Svetovne federacije demokratične mladine

Beograd, 18. jan. Po vseh tujega tiska se je pričelo 17. januarja v Bukarešti zasedanje Izvršnega komiteja Svetovne federacije demokratične mladine, na katerem je kot točka dnevnega reda postavljeno vprašanje: »Odnos do vodstva organizacije Ljudske mladine Jugoslavije«. Tajništvo Svetovne federacije demokratične mladine ni obvestilo Centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije o tem sestanku, niti ni povabilo predstavnikov Ljudske mladine, da bi se ga udeležili, čeprav bi moralo po izrecni določbi statuta Federacije to napraviti. Ta sestanek Izvršnega komiteja Svetovne federacije demokratične mladine je prišel neposredno po mnogih zaporednih napadih na jugoslovansko mladino v publikacijah SFDM, v katerih imenuje Ljudsko mladino Jugoslavije »fašistično« in »policijsko organizacijo« ter ponavljajo informirovska obrekovanja zoper našo državo. Ni dvoma, da bo tudi ta sestanek Izvršnega komiteja pomenil nov korak v sovražni politiki in napadih, ki se izvajajo v SFDM proti naši državi in Ljudski mladini.

Sovražna politika voditeljev SFDM do Ljudske mladine Jugoslavije se je začela takoj po resoluciji Informbiroja, ko so se tudi ti na povelje sovjetskih voditeljev pridružili obrekovanju in poskusom izolacije Ljudske mladine Jugoslavije. Od tedaj je tajništvo SFDM prenehalo objavljati vesti v publikacijah Federacije o delu jugoslovanske mladine ter sabotiralo prihod inozemskih mladinskih brigad in skupin v Jugoslavijo. Voditelji Federacije so si zlasti prizadevali izkoristiti za sovražne napade proti Ljudski mladini Svetovni festival mladine in študentov ter Kongres v Budimpešti, kjer je bilo izvršenih več grobih in sovražnih ravnanj proti Ljudski mladini Jugoslavije. Ker tajništvo Federacije ni hotelo o teh pojavih sovražnih raznih diskriminacij do jugoslovanske mladine kakor tudi o kršitvah statuta Federacije razpravljati s predstavniki Ljudske mladine Jugoslavije, je postal Centralni komitej Ljudske mladine Jugoslavije spomenik Izvršnemu komiteju, v kateri je podrobno navedel vse sovražno politiko, ki jo izvajajo v okviru SFDM proti Ljudski mladini Jugoslavije.

Vse to jasno potrjuje, da so sovjetski voditelji spremenili tudi Svetovno federacijo demokratične mladine, kot je to prvenim tudi z nekaterimi drugimi mednarodnimi organizacijami, v orodje za izvajanje svojih inobirojskih smotrov, zlasti za napade na Jugoslavijo.

To pomeni grobo kršitev temeljnih določb statuta Federacije in načel, na katerih stoji njeno delo. Ne gre več za izmenjavno mnenj in dogovarjanje predstav-

nikov demokratične mladine raznih držav v okviru federacije, marveč za uvedbo sistema poveljevanja in mehaničnega vsiljevanja stališč sovjetskih voditeljev, za spreminitev foruma Federacije v orodje nedemokratične in rušilne politike sovjetskih voditeljev. V Federaciji čedalje bolj odpravljajo enakopravnost organizacijskega in političnega, izginja prostovoljnost pri sprejemanju sklepov in njihovem izvajanju, ampak namesto tega uvajajo najbolj vulgarnete metode birokratičnega ukazovanja sovjetskih voditeljev.

Taka nedemokratična, sektaška in razbijska politika, ki jo zasledujejo v Svetovni federaciji demokratične mladine, čedalje bolj slabi Svetovno federacijo demokratične mladine in vodi k njenemu odvajanju od širokih množic demokratične mladine sveta.

Ljudska mladina Jugoslavije odločno nastopa proti taki politiki in nedemokratičnim metodam pri delu Svetovne federacije demokratične mladine, ker se zaveda, da daje s tem največji prispevek k nadaljnji krepitvi enotnosti napredne mladine sveta.

Protest Zveze mladine za Slovensko Koroško

Pokrajinski odbor Zveze mladine za Slovensko Koroško je poslal Izvršnemu komiteju svetovne federacije demokratične mladine v Bukarešti protest, v katerem pravi med drugim:

»Zveza mladine za Slovensko Koroško je kot članica Svetovne federacije demokratične mladine že ob priliki svetovnega mladinskega festivala in kongresa SFDM 1949. leta v Budimpešti protestirala, ker nam SFDM ni poslala nobenega povabila za ta festival oziroma kongres. Zaradi tega upravičeno zahtevamo, da odredi Izvršni komitej SFDM, ki zaseda te dni v Bukarešti, takojšnje preiskavo in objasnj vzrok tega brezprincipielnega postopanja z Zvezo mladine Slovenske Koroške, članice Svetovne federacije.

Naša organizacija je že večkrat na delu dokazala, kako se je treba boriti za boljše življenjske pogoje in pravice mladine. Naša organizacija se je osnovala že med narodnoosvobodilno borbo, takrat ko marsikatero mladinsko organizacijo, sedaj članice SFDM, še ni bilo. Prav tako poudarjamo, da Zveza mladine Slovenske Koroške obsoja stališče Svetovne federacije do jugoslovanske mladine. Pozivamo vse napredne organizacije in članice SFDM, da zavzamejo pravično stališče do naše Zveze in pojasnijo, kdo je preprečil udeležbo naše organizacije na festivalu in kongresu v Budimpešti.

Občudovati moramo velikanski napredek na vseh področjih družbenega življenja v Jugoslaviji

je izjavil dekan filozofske fakultete pariške univerze profesor Chauley

Pariz, 18. januarja (Tanjug). Na konferenci Centra za zunanjepolitična vprašanja je imel dekan filozofske fakultete pariškega vseučilišča profesor Chauley predavanje, na katerem je opisal svoje vtise z obiska v Jugoslaviji. V prepolini dvorani Centra za zunanjepolitična vprašanja so bili med številnimi vplivnimi francoskimi javnimi in kulturnimi delavci znani književniki Jean Cassou, Claude Avley in drugi. Konferenca, ki je bila pod predsedstvom podpredsednika državnega sveta Renee Chacina, se je udeležil tudi jugoslovanski veleposlanik v Parizu Marko Ristič.

Vplivni pariški profesor Chauley pozna Jugoslavijo še od pred vojne. Po osvoboditvi je dvakrat obiskal novo Jugoslavijo — prvič poleti 1946, drugič pa maja lani, ko je obiskal Beograd in okolico, Zagreb, Hrvatsko Primorje, Reko, Istro, Ljubljano in Slovensko Primorje.

»Vse sem obhobil popolnoma svobodno,« je poudaril v začetku prof. Chauley, »šel sem, kamor sem hotel, in gledal, kar sem hotel. Moji prijatelji, profesorji beograjskega, zagrebškega in ljubljanskega vseučilišča, so mi popolnoma prepustili, naj izberem kraje in ustanove, ki jih bom obiskal.«

Na profesorja Chauleya so napravili poseben vtis »delovni ljudje nove Jugoslavije, polet, ki prežema vse ljudstvo, njegov ponos in zavest o pomenu do sedaj doseženih uspehov pri graditvi države.«

O Novem Beogradu je dejal prof. Chauley, da se gradi po grandioznem projektu, ki bo spremenil Beograd v eno najlepših mest Srednje Evrope. »Govorili so,« je dejal Chauley, »da je plan Novega Beograda preveč zahteven. Toda bodite prepričani, da je jugoslovanska vlada sestavljena iz ljudi, ki realno ocenjujejo stvari in ne začenjajo nečesa, kar ne bodo mogli izvršiti.«

Profesor Chauley je govoril nato o velikem napredku, ki je bil dosežen v intelektualnem življenju, velikam-

skem razvoju tiska, založniške delavnosti in o poletu umetniškega življenja v Jugoslaviji.

»Videl sem več jugoslovanskih voditeljev,« je nadaljeval Chauley, »in to so večinoma mladi ljudje, bogati velikih življenjskih izkušenj. To so ljudje dejanja, ki prezirajo birokratizem, podpirajo osebno iniciativo in cenijo tiste, ki dajejo kritiko. Dolgo sem se razgovarjal z maršalom Titom. To je energična in močna osebnost, človek jasnega in odločnega pogleda. Njegov način govorjenja in izražanja misli, izredna ocharljivost in odnos do ljudi kaže velikega človeka, popolnoma sposobnega, da vodi svoje ljudstvo, pri katerem uživa velikansko popularnost.«

Ko je govoril o svojih obiskih v novih tovarnah jugoslovanske težke industrije, o kmečkih delovnih združenjih kakor tudi o svojih vtisih iz razgovorov z jugoslovanskimi delavci, kmeti in študenti, je profesor Chauley dejal:

»Jugoslovansko ljudstvo je vedro in zdravo. Popolnoma se zaveda svojih uspehov. To je ljudstvo, ki gleda v bodočnost, ki ga nobena sila ne more prisiliti, da bi se vrnilo k staremu. To ljudstvo je pretrpelo velike napore. Danes mora vsakdo na svetu ugotoviti, da so uspehi tega dela in poleta presenetljivi. Jugoslovanski kmetje v vedno večjem številu pristopajo k obdelovalnim združenjem. Zadovoljni so in ponosni na svojo življenjsko raven. Gospodarski položaj ljudstva se je popolnoma spremenil. Občudovati moramo velikanski napredek, ki se kaže na vseh področjih družbenega življenja. Posebno občudujem veličastno jugoslovansko mladino, polno zdravja in zavedajočo se velikanske naloge, ki jo čaka. Jugoslovansko ljudstvo se popolnoma zaveda položaja, v katerem se nahaja. Pri vseh srečanjih sem lahko ugotovil, da vse prežema ista misel: obvarovati dosežene pridobitve, stopati naprej in izkoristiti vsa bogastva za splošno dobro.«

Kritika partijskih komitejev v Sovjetski zvezi je odkrila številne napake v njihovem delovanju

Moskva 18. jan. (Tanjug). Moskvska »Pravda« z dne 3. januarja je objavila vest o plenarnih partijskih komitejev, ki se glasi:

»Na rednih plenarnih obkoma (oblastnih komitejev) Partije, ki so bili v številnih oblasteh države, so obravnavali tale vprašanja:

Plenum Koluškega obkoma je pretrpel vprašanje pomanjklivosti pri delu s kadri. Plenum je ostro kritiziral napačno metodo dela s kadri v upravi mokoškovo-kijevske železnice, v oblastnem oddelku za ljudsko izobrazbo, v oblastnem vodstvu vaškega gospodarstva.

O razmerah pri delu s kadri je razpravljaj tudi plenum Velikokoluškega obkoma (VKP(b)). Udeleženci plenuma so ostro kritizirali partijski biro obkoma mnogih rajonskih komitejev Partije, voditeljev v gospodarstvu in sovjetskih zaradi resnih napak pri delu s kadri. Na vseh položajih so čisto postavljeni ne-preverjene ljudi, ki so mnogokrat doživeli neuspeh ali so bili kompromitirani v prejšnjem delu. Pogosti so bili primeri izmenjavanja predsednikov kolhozov. V letu 1949 je bilo v kolhozih te oblasti izmenjanih 850 predsednikov, kar je gotovo četrtina celotnega števila kolhoznih upravnikov. Plenum je tudi obrnil pozornost obravnavanju pritožb delovnih ljudi v oblastnih in drugih ustanovah, ker so ugotovili, da leže v mnogih ustanovah pritožbe več mesecev nedotaknjene.

Plenum voronješkega obkoma Partije je obravnaval vprašanje zboljšanja dela v MTS (strojno-traktorske postaje) in ugotovil, da trpi delo mnogih strojotraktorskih postaj oblasti zaradi resnih pomanjklivosti. Upravniki strojno-traktorskih postaj slabo skrbje za visoki donos, dopuščajo slabo kakovost traktorskih del, pogosto kršijo elementarna pravila agrotehnik. Mnogi rajskomi (rajonski komiteji) Partije, namestniki direktorjev strojno-traktorskih postaj, ki morajo skrbeti za politični sektor, so premalo skrbeli za to, da bi dvignili vlogo partijskih organizacij v proizvodnem življenju strojno-traktorskih postaj, na nezadovoljiv način vpelili socialistično tekmovalnost, niso organizirali množičnega političnega in kulturnoprosvetnega dela med traktoristi in kombajnjerji. Plenum je določil ukrepe za odpravo teh pomanjklivosti, da bi se lahko strojno-traktorske postaje pravočasno in vzorno pripravile za spomladansko setev ter uspešno izpolnile plan kmečkih del za leto 1950.

Na plenumu Stalinskega obkoma KP(b) Ukrajine so razpravljali o vprašanju stanja ukrepov za zboljšanje marksistično-leninističnega vzgajanja komunistično. Ugotovili so določeno zboljšanje glede na partijsko vzgojo. Plenum je kritiziral mnoge rajonske in mestne komiteje Partije — Genakljevskega, Amvro-sijevskega, Budjovskega rajonskega komiteja, Konstatinovskega in Družkovekega mestnega komiteja zaradi slabega upravljanja političnih del in krožkov.

Na plenumu so tudi kritizirali sektor propagande in agitacije Obkoma Partije. Plenumi Kijevskega, Nikolajevskega, Vorosilovgrajkega, Odeskega, Stalinskega obkoma KP(b) Ukrajine, pa tudi Severoosetinskega obkoma Partije so pretrpeli rezultate kmečkih del v letu 1949 in naloge za pridobivanje visokega donosa v letu 1950.

Sovietska vlada ne želi skleniti mirovne pogodbe z Avstrijo — pišejo francoski listi

Pariz, 18. jan — Politični komentator agencije AFP Gustave Oucouturiera piše da so po informacijah iz obveščenih krogov francoska, britanska in ameriška vlada, ki so skupno s sovjetsko vlado odgovorne za izdelavo avstrijske mirovne pogodbe, odločile, da zaprosijo sovjetsko vlado, naj vendar odkloni ovire za sklenitev avstrijske pogodbe.

Po misljenju Oucouturiera trdijo neki opazovalci, da vodijo Sovjeti taktiko zavlačevanja zato, da bi pridobili na času — v pričakovanju splošnih volitev v Britaniji, medtem ko drugi poudarjajo, da Sovjeti ne žele sklenite pogodbe, ker bi v tem primeru morali evakuirati svoje okupacijske sile iz Avstrije, Madžarske in Rumunije.

Pariški poluradni »Le Monde« prav tako posveča uvodnik zavlačevanju razgovorov za avstrijsko pogodbo. Ko išče razlog, zakaj Sovjeti zavlačujejo, ugotavlja, da ne bi bila niti ta poslednja sovjetska zahteva nepremostljiva, če se ne bi postavljalo vprašanje, ali sovjetska vlada sploh želi, da se reši to vprašanje »Le Monde« pravi, da v londonskih kro-

gih mislijo, da je to zavlačevanje sovjetske vlade izraz želje Sovjetske zveze, da ne umakne svojih čet iz Madžarske in Rumunije.

Tokio, 18. jan. (Tanjug). Po izključitvi iz Centralnega komiteja Komunistične partije Japonske je izjavil Nakaniši, kot poroča United Press, novinarjem, da so obtožbe Informbiroja proti članu Politburoja KP Japonske Nosaku upravičene. Po vesti Reuterja je Nakaniši obtožil Komunistično partijo Japonske zaradi »titovske nepokorščine« ter je poslal poziv članom Komunistične partije v vsej državi, da naj izkoristijo to priložnost za obnovo Komunistične partije s pravnimi razumevanjem položaja in mednarodne pomoči. Nadalje je obtožil voditelje CK KP Japonske, da se naslanjajo na japonski razizem in nacionalizem, da bi se uprli navodilom Informbiroja.

Ob dogodkih v Komunistični partiji Japonske prinaša »Humanité« Reuterjeve vesti s precejšnjo zakasnitvijo in objavlja, da je Nakaniši izjavil, da se bo postavljal na čelo opozicije proti sedanjemu vodstvu KP Japonske, proti kateremu je v »revolucionarni opoziciji« več kot 80% članov Partije.

Kakor poroča agencija France Presse, je glasilo CK VKP(b) »Pravda« imenovala danes Nakanišija provokatorja. Pod naslovom »Izključitev provokatorja Nakanišija iz Komunistične partije Japonske« citira list sklep Centralnega komiteja KP Japonske, s katerim obtožuje Nakanišija, da »igra dvojno igro ter da je sovražnik Partije«, dalje navaja, da se je pretvarjal ter da je priznal svoje napake, »da bi mogel čim bolj izpolnjevati ukaze svojih gospodarjev z namero čim večjega podtalnega delovanja v Partiji«. Nakaniši je, kot je nadalje rečeno, »razširil svoje protikomunistične teorije«.

V brošuri, ki je izšla 7. decembra 1949, je pričel pridobivati pristaže za borbo proti Komunistični partiji.

»Pravda« zaključuje, da je z izključitvijo Nakanišija konec njegove sovražne aktivnosti v vrstah Partije.

Poslednje VESTI

HELSINKI. Pri volitvah za predsedniške kandidate na Finskem je dobil konservativni liberalni blok, ki mu pripada sedanjí predsednik Paasikivi, 90% ali 868.000 glasov, kandidat Demokratične fronte finskega naroda Pekkala 317 glasov, Kivisto, vodja agrarne stranke, pa 291.000 glasov. Na podlagi teh predhodnih rezultatov je več kot gotovo, da bo sedanjí predsednik Finske republike Paasikivi ponovno izvoljen za predsednika Finske za dobo šestih let. Volivna udeležba je bila zaradi hudega mraza in velikega snega nizka, samo 58%. Predsedniške volitve na Finskem bodo 15. februarja.

LONDON. Laburistična stranka je v zvezi s februarskimi volitvami objavila svoj volivni program. Razen laburističnih listov koncentrirajo vsi ostali angleški listi precej hladno ta program. »Times« obžaluje, da se v programu ne omenja niti dolarska kriza niti pomoč, ki jo Anglija prejema preko Marshallovega plana. Liberalni »Manchester Guardian« pa piše, da laburistična stranka v svojem programu ni odgovorila na najbolj pereče probleme sedanosti. V programu je rečeno, da je glavni cilj laburistične stranke ohraniti polno zaposlenost. V vprašanju zunanje politike pa bo laburistična stranka nadaljevala svojo zunanjo politiko, ki je dala Britaniji moralno vodstvo v Zapadni Evropi in obnovila zaupanje milijonov v Afriki in Aziji v Britanijo.

MÜNCHEN. Državni tožilec Bavarske je izjavil, da je bilo postopanje proti bivšemu nacističnemu feldmaršalu Gunderianu pred sodiščem za denacifikacijo ustavljeno zaradi pomanjkanja dokazov.

ATENE. Predsednik grške vlade Theotokis je sporočil po seji vlade, da bodo grške volitve preložene od 19. februarja na 5. marec.

LACKE SUCCESS. Na današnji seji Varnostnega sveta je stalni delegat Jugoslavije dr. Aleš Bebler predlagal, naj bi Varnostni svet pozval kuomintanškega delgata, da prostovoljno odstopi predsedniško mesto svojemu nasledniku, delegatu Kube. Ta predlog je Varnostni svet odklonil s 6 : 1 glasov. Sovjetski delegat, ki je pred nekaj dnevi zapustil sejo Varnostnega sveta, se ni udeležil te seje. Varnostni svet je nato z 9 glasovi sprejel predlog francoskega delegata, naj se nadaljuje razprava o razorožitvi. Predstavniki Jugoslavije ni glasoval, ker smatra, da brez predstavnikov dveh največjih držav, Sovjetske zveze in Kitajske, ni mogoče sklepati o tako važnih vprašanjih.

TOKIO. Sovjetski delegat v Zavezniškem kontrolnem svetu za Japonsko general Derevjanko je že tretjič zapustil sejo, ko je prišlo na dnevni red vprašanje japonskih ujetnikov, ki so še ostali v Sovjetski zvezi. Stališče sovjetske delegacije je, da to vprašanje ne spada v pristojnost Zavezniškega kontrolnega sveta.

Zastopniki ZDA, Anglije in kuomintanške Kitajske pa so sklenili, da bo to vprašanje tako dolgo časa na dnevnem redu, dokler sovjetska vlada ne bo dala primerne odgovora.

LONDON. Londonski radio poroča, da se Španija pogaja za nakup sovjetske in avstralske pšenice. Pogajanja se vrše v Kairu, nanašajo se pa na 800.000 ton sovjetske pšenice, za katero nudi Španija volfram. Pogajanja se vrše neuradno, ker med Španijo in Sovjetsko zvezo ni diplomatskih odnosov.

MOSKVA. Moskovski radio je objavil, da je bil dosedanji minister za kemično industrijo Trbuhin imenovan za podpredsednika sovjetske vlade. Za novega ministra kemične industrije je bil imenovan Tihomirov, Trbuhin je že peti podpredsednik sovjetske vlade.

WASHINGTON. Ameriški zunanji minister Acheson je na tiskovni konferenci izjavil, da ZDA podpirajo francosko stališče, da se Posaarje priključi Franciji, vendar pa mora v političnem pogledu ohraniti neko avtonomijo. Tudi bivši zunanji minister Byrnes in bivši ameriški zunanji minister Marshall zagovarjata to stališče. Zastopnik angleškega Foreign Office-a je demantiral stališče Adenauerja, da je Posaarje integralni del Zapadnonemške zvezne republike. Francoski zunanji minister Schuman je po povratku iz Berlina izjavil, da temelji status Posaarja na zavezniških odločitvah in na želji posaarskega prebivalstva. Schuman je izjavil, da bo status Posaarja določen šele ob sklenitvi mirovne pogodbe z Nemčijo. Vendar pa bo francoska vlada jamčila za obrambo posaarske avtonomije.

LACKE SUCCESS. Poljski delegat v organizaciji ZN Aleksander Rodezinski je, kot poroča agencija UP, zaprosil zunanjnega ministra Deana Achesona za azil v ZDA.

Nadaljevanje s 4. strani.

tiv guštanjske gimnazije je poleg svojega dela v šoli, v katerem kljub številnim objektivnim težavam dosega lepe uspehe, sam izkopal temelje svoje nove gimnazije, na pomoč pa mu je prihitela mladina iz Maribora, na pomoč so prišli rudarji iz Mežice, delavci iz jeklarne v Guštanju in KNOJ iz Dravograda. Tako so skupno opravili ekoraj 20.000 prostovoljnih ur in še pred zimo dokončali temelje. Letos ima OLO na razpolago 5.600.000 din kredita, da sežida stavbo v surovem stanju.

Dijaških domov je v mariborski oblasti 11 s 1208 gojenci, pred dograditvijo pa je 11 dijaški dom v Ljutomeru.

Poleg učiteljskega v Mariboru, 7 večernih gimnazij, 8 tečajnih gimnazij, srednje glasbene šole v Mariboru in 7 nižjih glasbenih šol je v oblasti veliko število šol za učence v gospodarstvu in industrijskih šol, kjer se usposablja kader za našo rastočo industrijo. V 26 šolah za gospodarske učence pri OLO, v 5 pri republikanih in 6 pri zveznih podjetjih se šola skupno 3204 učencev; vendar je še vedno 1519 učencev, ki so brez rednega pouka. Za te se prirejajo trimesečni počitniški tečaji.

Industrijskih šol je 13, tu je 3273 učencev, ki vsi stanujejo v internatih. Največja je industrijska šola TAM, ki

Govor tovariša Toneta Dolinška

Značilnost leta 1949 je izredno slabo stanje vode, predvsem na Soči. Zato so došle elektrarne izpolnile plan z 71%, košice elektrarne izpolnile plan z 71%, dočim se vodne elektrarne drugega rajona izpolnile plan s 95%, skupno s kaloričnimi centralami pa z 98%. Med vodnimi elektrarnami je dosegla najvišje število obratnih ur elektrarna Mariborski otok in sicer 6300, med kaloričnimi pa Trbovlje 4500 obratnih ur. Naše elektrarne tako presegajo čas obratovanja elektrarn v inozemstvu.

V leto 1949 je šlo elektro-gospodarstvo LRS s 33 elektrarnami in je bil proizvodni plan izpolnjen po vrednosti s 95%. V letu 1950 pa stopamo s 35 elektrarnami. Proizvodnja se bo povečala za 8,5% v primerjavi z letom 1949. V zadnjih desetih letih se je proizvodnja električne energije v Sloveniji na prebivalca dvignila takole: leta 1939 — 279 kilovatnih ur, leta 1946 — 375, leta 1947 — 449, leta 1948 — 624, leta 1949 — 625. Tako znaša danes 2,25 krat toliko kakor leta 1939. Razen za domače potrebe smo lani električno energijo oddajali tudi na Hrvaško, v Tret in Rabelj.

Plan kapitalne graditve je bil lani pri hidrocentrali v Vuzenici izpolnjen s 100,6 odstotka, pri Savici 130%, Mostah 103,2%, Medvodah 66,5%, Mariborski otok 58,7%, kalorični centrali Sostanj 29,3%. Nizka izpolnitve plana pri zadnjih treh elektrarnah gre predvsem na račun pomanjkanja delovne sile. Velik uspeh pomeni, da smo lani zgradili 18 daljnovidov, ki so vsi bili v pogon. V Sloveniji je elektrificiranih okoli 60% krajev in vsaj Med najboljše elektrificiranimi so okoliš: Kranj in Jesenice, med najmanj elektrificiranimi pa okoliš Murska Sobota, velik del Slovenskih goric, Haloze in Krško. Pri dograditvi novih kapacitet, ki so predvidene za

ima skupno s šolo za gospodarske učence preko 1500 učencev in se je pred kratkim veselila v nove zgradbe z modernimi urejenimi učilnicami in delavnicami. Velika je težava z internati, ne samo zaradi pomanjkanja zgradb, marveč tudi zaradi pomanjkanja vzgojiteljskega kadra, saj pride na enega vzgojitelja, ki ni vedno kvalificiran, 180 gojencev.

V oblasti sta poleg omenjenih strokovnih šol še dva ekonomska tehnikuma, 1 kmetijski tehnikum in dva delavska tehnikuma; mariborski delavski tehnikum so pred kratkim zapustili prvi absolventi.

Za ljudsko kulturo in prosveto je v letošnjem proračunu predvidena za celotno mariborsko oblast vsota 221.153.000 din, od tega za potrebe samega oblastnega odbora 44.494.000 din, dočim je lansko leto za leto potrebe bilo dodeljenih OLO 192.340.000 din, KLO 9.591.000 din, a samemu oblastnemu odboru za pol leta njegovega dela 11.566.000 din, torej skupno 153.498.000 din. Seveda niso tu vračunani zneski številnih republikskih podjetij, ki so v znatni meri prispevala in bodo v letošnjem letu še izdatnje prispevala v te namene. Iz zgornjih števil jasno sledi, da s predloženim proračunom v mariborski oblasti niso doseženi vzgojne in prosvetne ustanove samo zagotovljene marveč je dana možnost, da jih razširimo in okrepimo.

Govor tovariša Toneta Dolinška

delo 1950 in 1951 bodo v največji meri sodelovale e stroji in opremo domače tovarne Litostroj, Rade Končar, Splošna v Mariboru, železarna na Jesenicah in tovarna električnih aparatov Za projektiranje central so že zagotovljeni domači strokovnjaki.

Letos bo zgrajen daljnovod Ljubljana-Sostanj Od Maribora na Varaždin. Konjščino in Zagreb bo zgrajen daljnovod Varaždin—Zagreb, oziroma naprej Zagreb—Karlovac—Vipodol—Matulji—soške elektrarne, tako da bosta Slovenija in Hrvatska energijsko še bolj povezani. Zgrajen bo tudi daljnovod Grouplje—Kočevje V Ljubljani se gradi tovarna električnih aparatov Dograjen bo inštitut za elektro-gospodarstvo. Razen tega bo letos zgrajenih cela vrsta transformatorskih postaj, med katerimi bo najvažnejša v Mariboru. Ob koncu tega meseca bo šla v pogon kalorična centrala v Raši, ki je povezana s Slovenijo po daljnovodu. Tako bo možno večji del energije iz soških elektrarn ob težjih energetskih položajih izkoristiti v omrežje Slovenije.

Proizvodnja električne energije je v Sloveniji ne samo dosegla predvojno raven razvitih industrijskih držav, temveč je mnoge države celo prekosila. V letu 1950 bo v Sloveniji odpadlo na vsakega prebivalca po 740 kilovatnih ur. V letu 1938 je odpadlo na vsakega prebivalca v Avstriji 415, v Franciji 452, v Angliji 552, v Italiji 345 in v Nemčiji 808 kilov. ur.

Ob koncu se je tov. Dolinšek ustavil še pri velikih uspehih, ki so jih naši delavci dosegli pri remontu elektrarn in pri popravilu daljnovidov. Naše delovne množice na vsakem koraku dokazujejo, da se zavedajo, da si z elektrifikacijo gradijo lepšo bodočnost.

Po Ljubljani...

Ali so potrebne vrste pred mlekarjami?

Pred nekaterimi mlekarjami oidiš v dopoldanskih, pa celo v popoldanskih urah dolge vrste. Človek se nehoti oprasa, kako je mogoče, da čakajo ljudje v vrstah za mleko, ki je zagotovljeno na mlečne karte...

bodo mleko vsak hip pripeljali, nanj čakajo uro ali tudi več. Med čakajočimi so v največji meri gospodinje, ki imajo v dopoldanskem času doma največ dela. Zato je nujno treba to zadevo dokončno urediti.

Podjetje »Mleko« bo moralo poskrbeti, da bo mleko dnevo do neke določene ure razdeljeno in da bi potrošniki vedeli, kdaj ga bodo lahko zanesljivo dobili. Da temu niso krive samo objektivne težave, nam dokazujejo odgovori oznikov, ki na oprasnje, zakaj mleko dovažajo tako pozno, odgovorjajo: »Zdaj, ko je mrzlo, ne moremo tako zgodaj ostajati. Gotovo je, da se da tudi tu napraviti red. Treba pa je več kontrole s strani nadrejenih in pred mlekarjami ljudje ne bodo več postajali po cele ure. — g. g.

SKUD „TINE ROŽANČ“

Sindikalo kulturno-umetniško društvo »Tine Rožanč«, ki je doslej prvotno mesto na republiškem tekmovanju, je bilo ustanovljeno leta 1946 kot naslednik bivšega železniškega glasbenega društva »Sloga«.

Najvidnejši vzpon v društvu se opaža v zadnjem času. Samo v letošnjem letu se sočevalno 216 krat pri raznih priložnostih in drugih prireditvah. Kulturnopolitičnih akcij na raznih gradbiščih, gozdnih akcijah, po vaseh itd. so izvršili 81. Pomagali so tudi šibkejšim kulturno-umetniškim društvom s strokovnimi posveti in instrumenti, dvema društvoma pa so podarili knjižnice. Največ se sodelovali s SKUD »Viktor Strel« iz Zidanega mosta, »Premilom Volkom« iz Gorice in »Srečkom Kosovelom« iz St. Petra na Krasi. Društvo se zelo trudi za pritegnitev mladine v svoje vrste, vendar ima pri tem premo pomoč od sindikalne podružnice in mladinske organizacije na železnici. Za vsestranski razvoj društva bi bilo nujno potrebno, da bi imeli svoje prostore, ki so jih izgubili ob ustanovitvi DUK na direktilni železnici. Od takrat je društvo le gost in posamezne sekcije stojijo nesteretno pred problemom, kje voditi in združevati članstvo. D. M.

Najvidnejši vzpon v društvu se opaža v zadnjem času. Samo v letošnjem letu se sočevalno 216 krat pri raznih priložnostih in drugih prireditvah. Kulturnopolitičnih akcij na raznih gradbiščih, gozdnih akcijah, po vaseh itd. so izvršili 81. Pomagali so tudi šibkejšim kulturno-umetniškim društvom s strokovnimi posveti in instrumenti, dvema društvoma pa so podarili knjižnice. Največ se sodelovali s SKUD »Viktor Strel« iz Zidanega mosta, »Premilom Volkom« iz Gorice in »Srečkom Kosovelom« iz St. Petra na Krasi. Društvo se zelo trudi za pritegnitev mladine v svoje vrste, vendar ima pri tem premo pomoč od sindikalne podružnice in mladinske organizacije na železnici. Za vsestranski razvoj društva bi bilo nujno potrebno, da bi imeli svoje prostore, ki so jih izgubili ob ustanovitvi DUK na direktilni železnici. Od takrat je društvo le gost in posamezne sekcije stojijo nesteretno pred problemom, kje voditi in združevati članstvo. D. M.

ČRNOMELJ Ljudsko prosvetno delo v Beli krajini

V počastitev drugega kongresa Ljudske prosvete je pripravilo KUD v Metliki 13. januarja Govekarjevo igro »Deseti brat«. V igro je vložil mnogo truda režiser tov. Svigelj, poveljalci pa je treba tudi vse tiste, ki so igrali. Predvsem pa je treba ustrezni trud. Pričakuje se, da bodo od naših igralcev še marsikaj videli in slišali.

Pred kratkim ustanovljeno KUD v Dragatušu je takoj v začetku krepko zagrabilo za delo in nam v nedeljo 15. januarja na odru v zadnjem domu pokazalo uspehe svojega dela. Domači fantje in dekleta so nam na odru predvajali pravi dobro nastudirano Filmzgodbo »Nasa kraljica«. Vemo, da so v igro vložili mnogo duha in vztrajne volje. Doseženi uspeh naj jim bo v vzpodbudo pri nadaljnjem delu na kulturno prosvetnem področju.

SKUD Miran Jarc v Črnomlju si je zadalo nalogo prebuditi kulturno prosvetno udeleževanje iz časne zanesenosti, v katero je bilo zapadlo v zadnjem času. Kot prvi delo je delo Ljudske univerze ki je 16. januarja priredila prvo predavanje. V vodnih besedah nam je vodja sekcije prof. tov. Koropec orisal nalogo, ki si jih je zastavila Ljudska univerza v našem mestu. Član filmske ekipe, ki je prišla v ta namen iz Ljubljane, nam je obširno govoril o razvoju filma, o dvignu naše filmske industrije ter o nastajanju filma. Za zaključek so nam predvajali film »Ohranitev«. Nabit polna dvorana je dokaz, da si želimo še več takšnih kvalitetnih predavanj.

Ob tej priliki moramo omeniti, da nekateri večji kraji še vedno se brezbržno spajajo na tem področju, četudi imajo večje možnosti udeleževanja kot jih imajo n. pr. Dragatuš. Kljub vsem možnostim in v Srečju niti izobraževalnega tečaja, niti gledališke družine, četudi je Semč nekod prednjačil na tem področju. Z delom naj Semč dokáže, da ne ostane med zadnjimi in njegovemu zgledu bo sledila prav gotovo tudi Vinca in ostali kraji. — T. Z.

TREBNJE Zveza borcev bo začela s popisom vojnih žrtev

Na okrajnem odboru ZB so se zbrali tajniki in predsedniki krajevnih odborov ZB. Govorili so o organizaciji, razdelitvi materiala, ki so ga dobili za novo leto in o bodočih nalogah. Predvsem pa je sekretar občinskega odbora ZB poudaril važnost popisa vojnih žrtev, katerega bo morala izvršiti ZB s pomočjo množičnih organizacij. Na konferenci so sklenili, da bodo organizirali seminarje za člane popisnih komisij. Na vseh sektorjih so imeli seminarje 16. t. m., kjer so razpravljali o popisu in o tem, kako bi razširili članstvo ZB. Vzporedno s popisom bodo zbrali tve, vse zgodovinski material. NOB. Najboljše konference so bile v Šent Lovrencu in Mokronogu. Pri pripravi za popis vojnih žrtev največ pomagajo OF in LMS, s popisom pa bodo začeli 22. januarja. P. F.

Vremenski napoved za četrtek 19. jan.: Se nadalje pretežno oblačno z rahlimi krajevnimi snežnimi padavinami. Temperatura brez bistvene spremembe. Prevladalo bo jugovzhodni veter.

POJDA, KLANČNIK, MULEJ, LUKANČ IN RAZINGER bodo zastopali Jugoslavijo na smučarskem prvenstvu sveta

Smučarska zveza Jugoslavije je po postavljenih rezultatih na letošnjih tekmah sestavila naslednjo reprezentanco, ki nas bo zastopala na svetovnem prvenstvu v smučanju.

Tine Mulej, Matevž Lukanc (slalom, smuk in veleslalom).

Janez Polda in Karel Klančnik (skoki).

Tone Razinger (tek na 18 in 50 km ter klasična kombinacija).

Vodja ekipe je podpredsednik Smučarske zveze Jugoslavije Jože Svigelj. Svetovno prvenstvo v smučanju bo v ZDA, in to v Lacke Placidu (tek, klasična kombinacija in skoki) od 30. januarja do 5. februarja ter v Aspenu (slalom, smuk in veleslalom) od 13. do 19. februarja. Jugoslovanska ekipa bo odpotovala 24. februarja iz Ljubljane na Dunaj, od koder bo z letalom nadaljevala pot preko Londona v New York.

Do, kjer so pred sto leti gospodarila še indijanska plemena. Aspen leži ob vzhodni Skalnatih gora, v neposredni bližini 4300 m visoke gore. Aspen je oddaljen od New Yorka 3500 km ter leži v andmorski višini 2000 m. Tako bodo alpski vozači prenočili v New Yorku ter drugo jutro ob osmih z letalom odpotovali v Denver, glavno mesto države Colorado. Po eno in polurni vožnji z avtobusom bosta naša reprezentanta Mulej in Lukanc prišla v majhno mesto Green-woode, od koder se bosta z vzpenjačo povzpela v Aspen. Do začetka svetovnega prvenstva v alpskih disciplinah, ki bo 15. februarja, bosta naša reprezentanta trenirala na tekmovalni progi.

Iz Ljubljane v Lacke Placid v enem dnevu in pol

Naši smučarski reprezentanti, ki bodo sodelovali na prvenstvu v Lacke Placidu in Aspenu, bodo odpotovali, kakor smo zgoraj omenili, v torek 24. januarja ob 14. uri iz Ljubljane. V sredo zjutraj bodo prišli na Dunaj, kjer bodo ob 8.30 s posebnim letalom nadaljevali pot v London. V Londonu se bodo naši smučarji zadržali pet ur, in sicer od dveh popoldne do sedmih zvečer. Ob 19. uri bodo odpotovali z velikim potniškim »kliperjem« preko Atlantskega oceana. To je redna potniška zveza med Evropo in Ameriko z edinim postankom na Azorskih otokih.

»Kliper« leti preko Oceana sedem ur. Tako bodo naši smučarji prišli ob dveh ponoči po našem času v New York. Naši reprezentanti bodo zajtrkovali na Dunaju, večerjali pa že v New Yorku.

Se isto jutro bosta skakalca Klančnik in Polda ter tekač Tone Razinger odpotovali v Lacke Placid, ki je 400 kilometrov oddaljen od New Yorka na višini 568 m, obkrožen od gora, ki presegajo 1500 m. To zimsko letovišče severovzhodnega dela ZDA leži ob jezeru Placide.

Naši alpski tekmovalci pa bodo tekmovali v Aspenju, v državi Colora-

do, kjer so pred sto leti gospodarila še indijanska plemena. Aspen leži ob vzhodni Skalnatih gora, v neposredni bližini 4300 m visoke gore. Aspen je oddaljen od New Yorka 3500 km ter leži v andmorski višini 2000 m. Tako bodo alpski vozači prenočili v New Yorku ter drugo jutro ob osmih z letalom odpotovali v Denver, glavno mesto države Colorado. Po eno in polurni vožnji z avtobusom bosta naša reprezentanta Mulej in Lukanc prišla v majhno mesto Green-woode, od koder se bosta z vzpenjačo povzpela v Aspen. Do začetka svetovnega prvenstva v alpskih disciplinah, ki bo 15. februarja, bosta naša reprezentanta trenirala na tekmovalni progi.

Jugoslovanski alpski smučarji v Italiji

S sinočnjim brzovlakom so odpotovali v Italijo naši reprezentanti-alpinci Janko Stefe, Janko Krmelj, Slavko Lukanc, France Cvenkelj, Ivan Sečnikar in Janko Četina. Nastopili bodo v Dolomitih v smuku, slalomu in veleslalomu. Reprezentanco vodita Franci Čop kot trener in Maks Završnik kot vodja.

HOKEJISTI IN KOŠARKASI MLADOSTI V INOZEMSTVU

Te dni bodo odpotovali v inozemstvo košarkaši in hokejisti zagrebške Mladosti. Košarkaši bodo nastopili na Dunaju in eventualno v Grazu, hokejisti pa v Lausanni, Bernu in Zürichu.

PRVENSTVO JUGOSLAVIJE V HOKEJU NA LEDU BO FEBRUARJA

Ljubljana, 18. februarja. Zaradi slabega vremena in odjuge je bilo prvenstvo Jugoslavije v hokeju na ledu preloženo na mesec februar. Mesto igranja in točen datum bomo objavili kasneje.

Ekipa Makedonije je zmagala v dirki na valjih. V Skoplju je bila rodovna kolearska dirka na valjih med reprezentancami Srbije, Slovenije in Makedonije. Zmagali so makedonski kolearski s časom 59:22,6. Pred Slovenijo 1:06:32,3 in Srbijo 1:09:58,2. Najboljši rezultat je dosegel Adem Šemo (M) od Slovencev pa Ljubo Vidali.

MEDNARODNI NASTOPI NASHI ROKOBORCEV

V okviru priprav naših rokoborcev za prvenstvo Evrope, ki bo od 23. do 26. marca v Stockholmu bodo imeli naši rokobarci dve srečanja s Francozi. V Zagrebu bo 13. februarja dvojbi mestnih reprezentanz Pariza in Zagreba, 16. februarja pa bo v Beogradu srečanje Pariz — Beograd.

Mednarodni šport

PARIZ. — V Parizu so se madžarski in francoski voditelji nogometnega športa pogodili za številna srečanja francoskih in madžarskih klubov pa tudi reprezentanz. Tekma Francija — Madžarska bo 10. oktobra v Parizu. Isti dan bo v Budimpešti tekma Budimpešta — Pariz.

KALKUTA. — Jugoslovanska teniška igralca Mitli in Branovič sta že več dni v Kalkuti, kjer čakata na izhodni vizum za potovanje v domovino. Športnika se bosta vrnila v Jugoslavijo z letalom čez Kairo in Rim.

raznih gradbiščih, gozdnih akcijah, po vaseh itd. so izvršili 81. Pomagali so tudi šibkejšim kulturno-umetniškim društvom s strokovnimi posveti in instrumenti, dvema društvoma pa so podarili knjižnice. Največ se sodelovali s SKUD »Viktor Strel« iz Zidanega mosta, »Premilom Volkom« iz Gorice in »Srečkom Kosovelom« iz St. Petra na Krasi. Društvo se zelo trudi za pritegnitev mladine v svoje vrste, vendar ima pri tem premo pomoč od sindikalne podružnice in mladinske organizacije na železnici. Za vsestranski razvoj društva bi bilo nujno potrebno, da bi imeli svoje prostore, ki so jih izgubili ob ustanovitvi DUK na direktilni železnici. Od takrat je društvo le gost in posamezne sekcije stojijo nesteretno pred problemom, kje voditi in združevati članstvo. D. M.

OBVESTILA

VABILO

Vse komitente Narodne banke, filijale 601 — Ljubljana vabimo na obvezni instruktorski sestanek, na katerem bomo obravnavali finančne prekrške v poslovanju z Narodno banko. Dnevni red bo obsegal vse problematiko vnovčevanja faktur, gotovinskih planov, odvajanje dnevnega iztržka itd. Sestanki se bodo vršili v prostorih del. usl. restavracije Narodne banke (Emonska klet), Tyrševa c. 1a, dnevno ob 8. uri zjutraj, po naslednjem redu: ponedeljek 23. t. m.: imetniški proračunskih akreditivov, računskih knjižnic in tekočih računov grup 1 (kmetijsko), 2 (gozdarstvo in gradnje) in 3 (trdarstvo). torek 24. t. m.: imetniški tek. računov grup 4 (industrija), 5 (obrnitvene, usluge, promet) in 6 (trgovina na drobno), sreda, 25. t. m. imetniški tek. računov 7 (ostala trgovina), 8 (dejavnost državnih organov in 9 (kulturno so. delavnost). Opozarjamo vse komitente, da bomo pričeli izvajati vse predpise o finančnih prekrških z vso strogošću, da se končno doseže potreben red in disciplina in finanšnem poslovanju vsega našega gospodarstva. Narodna banka, filijala 601, Ljubljana

SEKTORSKE AMBULANTE — POPRAVEK

V nedeljski številki našega časopisa se je vrnila neljubna pomota pri sektorski amb. Mestni dom — RLO I. in sektorski ambulanti v RLO II. — Černetova. Pravilno se glasi: Ambulanta Mestni dom: šef-zdravnik dr. Tajšek; obsega terene: od 16 do 22, izveščanje št. 17. Ambulanta Černetova ul.: šef dr. Schrott, obsega terene od 8 do 20.

PRESKRBA

DELITEV KEKSOV IN BONBOV Poverništvo za trgovino in preskrbo MLO v Ljubljani obvešča potrošnike, da si lahko nabavijo na odrezke živilskih nakaznic D-1 in D-2 za mesec januar bonbone in keke in sicer: D-1 in D-2 po 200 gr bonbov na odrezek republ. dopolnilne preskrbe št. 1 — januar. D-1 in D2 po 250 gr keksov na odrezek republ. dopolnilne preskrbe št. 2 — januar. Kekse in bonbone dolo naslednje prodajne razdelitvene živili: Poslovalnice »Hrana«: Opekarska 91, Rožna dolina V-2, C. XVII-84, Tržaška 91, Gajeva 5, Gosposvetska 6, Rimska 24, Tyrševa 31. Poslovalnice »Zivila«: Povšetova 71, Bernekerjeva 22, Prisojna 7. Poslovalnice »Preskrbe«: Galjevska 9a, Franciškanska 10, Vodnikov trg 2. Poslovalnice »Kolonalet«: Bežigrad 18, Celovška 85, Hotimirova 18, Tyrševa 86, Vodovodna 67. Poslovalnice Potrošniške zadruge: Cerkevna 21, Gerbičeva 3, Vrhovi 16, Tržaška 46, Tržaška 79, Zaloška 22, Smartinska 107 in 10, Bezenškova 22, Vodnikov trg 5, Resljeva 3, Kongresni trg 2, Sv. Jakoba trg 7, Karlovska 19, Celovška 144, Černetova 26, Stebež 175, St. Vid, Tyrševa 47a, Polje 1, Sobežje, Zalog in Litjska cesta.

DELITEV REKLAMACIJ DVAKRAT TEDEMSKO

Poverništvo za trgovino in preskrbo MLO Ljubljana in Narodna banka FLRJ, podružnica Ljubljana-mesto 601 obvešča vse podjetja, ustanove in ulične pooblaščenca, da se bo od sedaj vršila izdaja živilskih in industrijskih nakaznic dvakrat tedensko, in to ob sredo in soboto. Istočasno obveščamo gori imenovane, da bodo RLO-ji PTP sprejemali reklamacije za prejem živilskih in industrijskih nakaznic prav tako samo dvakrat tedensko, v sredo in soboto. RLO-ji PTP bodo sprejemali reklamacije samo na podlagi dodatno odobrenih spisov (planov) za prejem živilskih nakaznic. Reklamacije, katere bodo predložene RLO-ju v sredo, se bodo izplačale v Narodni banki v soboto, reklamacije, katere bodo predložene RLO-ju v soboto, se bodo izplačale v Narodni banki v sredo. Opozarjamo vsa podjetja in ustanove, da se pri reklamacijah ne upoštevajo preostale vrste od glavnega tebovanja do operativnega plana ter morajo imeti za vsako reklamacijo dodatni plan zaposlene delovne sile. Pri tem opozarjamo tudi na to, da bo Narodna banka izdajala živilske in industrijske nakaznice demobilizirancem, dopustnikom, novorojenim in event. zamenjav kategorizacij nakaznic ravno tako samo v sredo in soboto. V dneh glavnega izdaje nakaznic za bodoči mesec se reklamacije in ostale v Narodni banki ne bo izdajalo. Nakaznice se izdajajo samo do zadnjega v mesecu, kasnejše izdaje Narodna banka ne vrši.

SOLSTVO

Sola za učence v gospodarstvu kovinske stroke v Ljubljani. Popravni razredni in popravni zaključni izpiti ter zaključni izpiti bodo od 23. t. m. dalje. Vsi prizadeti učenci se morajo javiti dne 23. t. m. ob 8. uri v upravni pisarni. Učenci, ki so ne javijo, ne bodo pripuščeni k izpitu. 1192

KINO

LJUBLJANA UNION: Amer. film »Guliverjeva potovanja«, Mesečnik JA 12/I. Predstava ob 16.15, 18.15 in 20.15. — MOSKVA: Jugoslovanski umetniški film »Barba Zvane«, Nauk in tehnika 2. Predstava ob 16.15, 18.15 in 20.15. — SLOGA: Avstrijski film »Bell sen«, Slov. dok film »Vode nam bodo pokorne«. Predstave ob 16. 18. 20 in 22. — LJUBLJANA TRIGLAV: 3-ški film »Slutnja«, Makedonski mesečnik 12. Predstavi ob 17.90 in 19.30. — SİSKA: Sovjetski film »Stjenka Razin«. Filmske nov. 192. Predstavi ob 18 in 20. — LITOSTROJ: Švedski film »Tuje lukas«, III. kongres FNJ. MARIBOR PARTIZAN: Amer. film »Zimska zrodba« Mesečnik JA 10. — UDARNIK: Poljski film »Propovedane pesmi«. Ekvitura in šport 15. CELJE METROPOL: Ameriški barvni film »Ali-Bahn in 40 razbojnikov«. Srbski mesečnik 21. — DOM: Avstrijski film »Ni prostora za ljubezen«. Filmske nov. 202. KAMNIK: Angriški film »Niklaus Nikloby«. Film. nov. 196. JESENICE MESTNI: Jugoslovanski film »Zastava«, Športni pregled 10. Predstavi ob 18 in 20. KRANJ STORŽIČ: Ameriški film »Zgubljeni dnevi«. Mesečnik JA 9. PTUJ: Sovjetski film »Dva borca«, Makedonski mesečnik 11.

DNEVNE VESTI

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani vabi vse tovaršje zdravnike in medicinare na predavanje tov. primarila dr. Slavka Rakovca o Hipertrofiji prostate, ki bo v petek 20. januarja ob 19. uri v predavalni učilni sobi Tomšiča. — Ljubljana (pevski zbor, recitatorji, komični trio) in folklorna skupina SKUD-a »Oton Zupančič«: odhod v Postojno v ponedeljek, 23. jan. z vlakom ob 14.30, povratek ob 23.30. Pevci, ki se še niste prijavili, prijavite se do sobote opoldne v SKUD-ovi pisarni. 1193 V Klubu kulturnih in znanstvenih delavcev bo v četrtek, 19. januarja ob pol 21. uri diskusija o Kralju Learu. Referat bo imel prof. Vladimir Kralj. 1186 Planince opozarjamo, da je Mozirska kloba na Golteh od 17. januarja do 27. januarja in od 1. februarja do 15. februarja popolnoma zasledena po tečajnikih. 1187

RADIO

Dnevni spored za četrtek 19. januarja Poročila ob 6.15, 7.00, 12.30, 15.00, 19.00, 22.00 in 23.00. 6.00 Slovenske narodne pesmi — 6.30 Jutrjana telovadba — 6.40 Plesna glasba — 7.10-8.00 Pester koncertni spored — 12.00 Operni dueti — 12.40 Plesni spored pesni narodov Jugoslavije. Sodelujeta Andrej Jarc in Avgust Stanko, vmes plošče — 13.20 Oddaja za pionirje: Peter bo letalec (ponovitev) — 13.40 Nekaj skladb za naše najmlajše — 14.00 Igra Stojan Stenovic s svojo kapelo — 14.30 Ljudska univerza: Blago — II. (ponovitev) — 15.10-15.30 Rimski-Korzkov: Pravilica — 15.00 Od Novih akordov do danes, Pesmi Josipa Pavčiča. — Sodelujeta sopranistka Stanka Odar in 14.00 Emil Adamič: Iz »Otroške suite« — izvaja Orkester Radia Ljubljana p. v. Aljga Dermalja — 19.15 L. v. Beethoven: Simfonija št. 3. »Ericca« — 20.00 Politični komentar Radia Beograd — 20.15 P. I. Čajkovič: Italijanski capriccio — 20.30 Predavanje za izobraževalne tečaje — prof. Marcija Jamar: Obravnava berila: Keranik v »Zemljski knjigi« — 20.50 Slovenske ponovne pesmi — 21.00 Šahovski pregled — 21.15 Koncert slovenskih solistov — 22.30 Koncert po željah — 23.35 Zaključek oddaja. Dnevni spored za petek 20. januarja Poročila ob 6.15, 7.00, 12.30, 15.00, 19.00, 22.00 in 23.00. Ob 6.30 Jutrjana telovadba. 6.00-7.00 Pisan jutranji spored — 7.10 Igra zabavni orkester Radia Ljubljana p. v. Dušana Božetela (Prenos iz Maribora) — 7.40 — 8.00 Slovenske narodne pesmi — 12.00 Veder opoldanski koncert — 12.40 Poster spored orkestralne in solistične glasbe — 14.00 Igra Vaški kvintet, poje Dana Ročnik — 14.30 Ježkovni pogovori — 14.40 Orkestralne skladbe Claude Debussyja — 15.10-15.30 Koncert flavistva Borisa Campe, pri klavirju Pavel Šivic — 15.00 Slovenske narodne igre Orkester Radia Ljubljana p. v. Filipa Bernarda. Sodelujeta Sonja Drakaler — 15.30 Iz sodobne književnosti: Pesmi Franceta Filipiča — 15.50 Glasbena medigra — 19.15 Koncert tenorista Franca Korena, pri klavirju Marjan Vodopivec — 19.30 Bela Bartok: Godalni kvintet št. 2 v a-molu, op. — 20.00 Prenos svečane akademije ob obletnici Leninove smrti (Prenos iz Uniona) — 22.30 Iz slovenske simfonične glasbe — 23.35 Zaključek oddaja.

Ljudska tehnika

Novo ustanovljeni klubi v Idriji uspešno delujejo

Tudi v idrijskem okraju si je prišla ljudska tehnika vrtati pot. Pred kratkim je bil ustanovljen okrajni iniciativni odbor I.T., ki ima nalogo ustanovljati klube ljudske tehnike v mestu, podjetjih in okolici. Ze obstoječi moto-klub, katerega odbor ni dobro deloval, je bil reorganiziran v varnoletno društvo s štiriindvajsetimi člani. V najkrajšem času se bo pričel tečaj za mlade mehanike in boksne šoferje. Pri planinskem društvu so ustanovili fotomatersko grupo, ki ima nalogo zbirati več dobrih fotomaterjev, ki bodo v vsilkih prikazali lepoto naše dežele in naše delo na poti v socializem. Prišel se je tudi tečaj, ki ga vodi fototehnik Treven Vall. Pri rudniku živega srebra je bilo ustanovljeno društvo inženirjev in tehnikov, ki je obljubilo svo pomoč razvijajoči se I.T. Poleg tega je bil ustanovljen klub I.T. za šoli učencev v gospodarstvu v Idriji. V najkrajšem času se bodo ustanovili klubi tehnik pri rudniku živega srebra. Veliko zanimanje je za letalstvo in modelarstvo. S teoretičnega padalskega tečaja bo 11 tečajnikov odšlo na praktični padalski tečaj. Pogoj za ustanovitev radioamaterskega, fotomaterskega in avto-moto kluba so tudi v Čerknem. Težko se tu tudi v pomanjkanju prostorov za Okrajni odbor ter za razne tečaje. Nujno potrebno je, da nam prisloži na pomoč ustanovniška komisija. J. J.

Brodarji železničarske šole v Mariboru na teoretičnem tečaju

Mladi brodarji železničarske industrijske šole so sklenili, da svoj brodarški krožek v tem letu tim bolj dvignejo. Njih grupa šteje 30 članov, ki so se vsi z vneto željo kajakaštvu in se kot taki dobro izurili v veslanju in so svoje društvo zastopali na raznih prvenstvih kot na primer v Ljubljani, Ptuju, Zagorju, kjer so dosegli zmagovoljne rezultate. Začeli so s teoretičnim in praktičnim tečajem. Praktično pa se mislijo izpopolniti na našem Jadranu. Snovi, ki precej težka, vendar se mladinci z zanimanjem poglabljajo v teorijo brodarstva. Spoznavajo razne vrste tolnov, jadrnic, njih opremo in gradnjo, pa tudi signalizacije ne zamenjajo tečaj vodita tov. Polovica Stane in Čmager Ivo, ki sta sodelovalani na jadrnem tečaju v Martinščem pri Reki ter se udeležila jadranske regate. Svoje znanje z veseljem prenašata na mlajše tovaršje, ki dosedaj še niso imeli prilike, da bi se učili in sodelovali na morju. Mnogi brodarji železniške industrijske šole mislijo svoje znanje posvetiti naši vojni ali trgovski mornarici. T. S.

USTANOVNA SKUPŠČINA AVTO-MOTO DRUŠTVA III. RAJONA — MOSTE

Dne 19. januarja ob 19. uri se bo vršila v prostorih rajonskega ljudskega odbora (poleg kina Triglav) ustanovna skupščina avto-moto društva III. rajona, ki bo prevzela vse avto-moto kroške klubov tehnike in dosedajega avto-moto društva na teritoriju III. rajona. Vabimo in pozivamo vse člane navedenih organizacij, da se skupščno udeležijo in s tem pokažejo svojo voljo do dela v organizacijah Ljudske tehnike.

USTANOVNA SKUPŠČINA AVTO-MOTO DRUŠTVA »LITOSTROJ«

Dne 20. januarja ob 16. uri se bo vršila v sindikalni sejni dvorani, kovinska šola »Litostroj«, ustanovna skupščina avto-moto društva »Litostroj«.

GLEDALISCE

DRAMA — LJUBLJANA Četrtek 19 ob 20: Cankar: »Za narodov blagor«. Zaključena predstava za sindikato. Petek, 20. ob 20: Cankar: »Za narodov blagor«. Zaključena predstava za LŠM. Pri današnji predstavi »Za narodov blagor« igra Katarina Elvira Kraljeva, Matilda Ivanka Mežnarova, Helelo Mira Danilova, Hrmoljevič Metka Bučarjeva, prof. Kremzarja Fran Lipah, Petra Jože Zupančič pri Grozdovih Mileva Boltarjeva.

OPERA

Četrtek, 19 ob 20: Mozart: »Don Juan«. Zaključena predstava za sindikat umetnikov. Petek, 20 ob 20: Donizetti: »Don Pasquale«. Zaključena predstava za sindikato.

SINDIKALNO GLEDALIŠČE JESENICE

Sobota, 21. januarja ob 19.30: Dieckmann: »Čvrček za počot«. Nedeljo, 22. januarja ob 14.30: Dieckmann: »Čvrček za počot«. Zveza z vlaki ugodne.

REDNA LETNA SKUPŠČINA KOLEARSKE ZVEZE SLOVENIJE

v dvorani DOZ, Ljubljana, Miklošičeva 19 (vokal Miklošičeve in Masarykove ulice, bivša Vzemajna zavarovalnica) z naslednjim dnevnim redom: 1. Otvoritve. 2. Izvolitev delovnega predsedstva, zapisničarjev in kontrolorjev zapisnika in kandidacijske komisije. 3. Poročila o delu Kolesarske zveze Slovenije v letu 1949. 4. Diskusija o poročilih. 5. Plan dela za leto 1950. 6. Poročilo nadzornega odbora in predlog za razrešitvo. 7. Volitev novega upravnega odbora. 8. Pohvale in nagrade. 9. Sklepi in resolucije. 10. Razno. Upravni odbor Kolesarske zveze Slovenije

Raznašalke

za raznašanje »Ljudske pravice« po Ljubljani v jutranjih urah (2-3 ure) na dan, razen v petek) takoj sprejme uprava »Ljudske pravice«, Kopletarjeva 2.

ZAHVALI

Vsem, ki so našega dragerega moža, očeta in starca FELIXA EKEL, kolearskega upravitelja v pokolu, obiskovali v bolnici, vsem, ki so mu lajšali trpljenje, ga sprejemili na njegovi zadnji poti okrasili njegov grob s cvetjem in mu v slovo posvetili slovo misel — najlepša hvala! — Ljubljana, 18. januarja 1950. — Zaljubljeni ostali. Vsem, ki so spremlili našo ljubljeno mamo JOSIPINO TAVČAR, roj. PRIBOVO na njeni zadnji poti, se najpričneje zahvalujemo. — Zaljubljeni sinovi: Ciril, Ivan, Lojze in